

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอหนองตลาด
ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

รัฐพงศ์ ภูเด่นไสย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายรัฐพงศ์ ภูเด่นไสย์ แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เจริญศิริ) (ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สมศักดิ์ พรหมเดื่อ) (ผู้ทรงคุณวุฒิ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยูภาส) (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอมพร) (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยูภาส)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนธิ เต็มองค์ชัย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่ เดือน 2.5 พ.ศ. 2560 พ.ศ.

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด โดยรวมและรายด้าน
ทุกด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการ
ดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด พบว่า สมาชิกสหกรณ์
การเกษตรอำเภออย่างตลาด ได้ให้ข้อเสนอแนะโดยเรียงตามลำดับความถี่สูงสุดไปหาต่ำสุด 3
อันดับแรกคือ ผู้บริหารควรใช้งบประมาณของสหกรณ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด คณะผู้บริหาร
ควรรับผิดชอบในการทำงานตามนโยบายที่ให้ไว้ และคณะผู้บริหาร ควรทำงานอย่างโปร่งใส
และสามารถตรวจสอบได้ง่าย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

TITLE : The job performance by good governance concept for Yangtalad
Agriculture cooperative follow by Agriculture cooperative
member's opinion

AUTHOR : Ratapong Phudensai **DEGREE :** M.P.A (Public Administration)

ADVISORS : Assoc. Prof. Dr.Yuphaporn Yuphas Advisor
Assoc.Prof. Prof. Dr.Saovaluk Kosonkitti-ampon Co-Advisor

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2017

ABSTRACT

The objectives of this research were : 1) to study the level of yangtalad agriculture cooperative member's opinion about good governance concept. 2) to compare with yangtalad agriculture cooperative member's opinion about good governance concept by variable were sex, age, education and salary per month. 3) to study the suggestion about the job performance by good governance concept for yangtalad agriculture cooperative. This thesis was survey research. The sample were yangtalad agriculture cooperative member of 355 subjects. The instrument used in the study were the five rating scale. Reliability was 0.95. Discrimination power were between 0.50-0.89. The IOC were between 0.67-1.00. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, *t-test* (Independent sample) and *F-test* (One - Way ANOVA).

Result of the findings were as follows : 1) The level of the job performance by good governance concept for Yangtalad Agriculture cooperative overall were at high level. As considered by aspect. It were found that 4 aspect were at high level. Ranging from the highest to the lowest levels ; namely, Transparency, Accountability, Justice, Morality, But Two aspect are medium level. Ranging from the highest to the lowest levels ; Namely, Responsibility, Participation. 2) As the compare with yangtalad agriculture cooperative member's opinion about good governance concept by variable were sex, age, education and salary per month. They were found that the job performance by good governance concept for Yangtalad

Agriculture cooperative were overall different. Significant =.01. 3) The suggestion about the job performance by good governance concept for yangtalad agriculture cooperative. Ranging from the three first range highest levels ; namely, The president should be use budget for the most benefit. The president should be responsible follow by their election campaign policy. The president should be work transparency and Accountability.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาส ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์
ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ได้ให้คำแนะนำในการทำ
วิทยานิพนธ์เล่มนี้ตั้งแต่ต้นจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้
 ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เจริญศิริ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัยสอบ
วิทยานิพนธ์ และ ดร.สมศักดิ์ พรหมเดื่อ ผู้ทรงคุณวุฒิสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่มี
ประโยชน์ยิ่งทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ นายสันชัย ญบุญทอง นางลัดดาวัลย์ ศรีมันตะ และ
นางลำดวน บำรุงสุภกุล ที่ได้กรุณาตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และให้
คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งที่ผู้วิจัยใคร่ขอแสดงความขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ได้แก่
ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรยางตลาด สมาชิกสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ที่ได้ให้
ความร่วมมือและสนับสนุนในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณพี่น้องทุกคนในครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจสำคัญของผู้วิจัย
และคอยเป็นกำลังใจให้เสมอมา ทำให้การวิจัยประสบความสำเร็จด้วยความภาคภูมิใจเป็น
อย่างยิ่ง

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ
บิดา-มารดา ตลอดจนนุชาพระคุณของบูรพาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนสร้างความเจริญด้าน
การศึกษาและประสิทธิประสาทวิชาให้ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จ

รัฐพงศ์ ภูเด่น ไสย

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ฌ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภาพ	ฎ
สารบัญตารางภาคผนวก	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล	7
แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร	15
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	34
ทฤษฎีการบริหารงาน	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
กรอบแนวคิดการวิจัย	44
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล	51

หัวเรื่อง	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	53
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54
ลำดับในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	86
สรุปผลการวิจัย	86
อภิปรายผล	89
ข้อเสนอแนะ	94
บรรณานุกรม	96
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	101
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	109
ภาคผนวก ค ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	112
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	115
ประวัติผู้วิจัย	119

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ตามหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบ ของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด	46
2	จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	55
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตาม หลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด โดยรวมและ จำแนกตามรายด้าน	57
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนแบบมาตรฐาน และการดำเนินงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ด้านหลักนิติธรรม	58
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนแบบมาตรฐาน และการดำเนินงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ด้านหลักคุณธรรม	59
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนแบบมาตรฐาน และการดำเนินงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ด้านหลักความโปร่งใส	60
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนแบบมาตรฐาน และการดำเนินงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ด้านหลักการมีส่วนร่วม	61
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนแบบมาตรฐาน และการดำเนินงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ความคิดเห็น ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ	62
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนแบบมาตรฐาน และการดำเนินงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ด้านหลักความคุ้มค่า	63
10	ผลเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ การเกษตรอำเภอยางตลาด จำแนกตามเพศ	64
11	ผลเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ การเกษตรอำเภอยางตลาด จำแนกตามอายุ	65
12	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยรวม จำแนกตามอายุ	66

ตารางที่	หน้า
13 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอายุ	66
14 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอายุ	67
15 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามอายุ	67
16 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามอายุ	68
17 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอายุ	68
18 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามอายุ	69
19 ผลเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ การเกษตรอำเภอยางตลาด จำแนกตามระดับการศึกษา	70
20 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา	71
21 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา	71
22 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา	72
23 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามระดับการศึกษา	72
24 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามระดับการศึกษา	73
25 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามระดับการศึกษา	73

26	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามระดับการศึกษา	74
27	ผลเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ การเกษตรอำเภออย่างตลาด จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	75
28	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยรวม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	76
29	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	77
30	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	78
31	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	79
32	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	80
33	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	81
34	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	82
35	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของ สหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด ตามความคิดเห็นของสมาชิก สหกรณ์การเกษตร	83

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดการวิจัย	44
---	--------------------------	----

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวกที่

หน้า

- 1 คำอำนาจำแนกและควำมเชื่อม่ัน ของการดำเนินงำนตามหลัก
ธรรมำภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ตามควำมคิดเห็น
ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร 110
- 2 ค่ำดัชนีควำมสอดคล้อง (IOC) ของการดำเนินงำนตามหลัก
ธรรมำภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ตามควำมคิดเห็น
ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร 113

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การบริหารและการจัดการในภาครัฐและภาคเอกชน มีการให้ความสำคัญกับระบบคุณธรรมและจริยธรรม เนื่องจากประสบกับภาวะวิกฤติอันเกิดจากการทุจริตที่ระบาดออกไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ความไม่รับผิดชอบต่อสังคมหรือส่วนรวม การค้ำบังแต่ประโยชน์ของตนเองและพวกพ้องอันเป็นการบริหารการจัดการที่ขาดคุณธรรมและจริยธรรมนำมาซึ่งความไม่น่าเชื่อถือและส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร (สุเมธ แสงนันทกุล. 2552 : 26)

ธรรมาภิบาลได้มีการใช้อย่างกว้างขวางในช่วงระยะ 20 ปีที่ผ่านมาโดยธนาคารโลกและธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย เพื่อเป็นเงื่อนไขทางการเมืองในการให้เงินกู้ โดยประเพณีแล้วธนาคารทั้งสองถูกห้ามไม่ให้ใช้ปัจจัยทางการเมืองเป็นเงื่อนไขในการให้เงินกู้ ต่อมาธนาคารโลกได้ยอมรับความจำเป็นของเงื่อนไขทางการเมือง โดยถือเอาธรรมาภิบาลเป็นเงื่อนไขมากกว่าที่จะเอาประชาธิปไตยเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาความอ่อนไหวทางการเมือง โดยระบุว่าธรรมาภิบาลประกอบด้วยลักษณะ 4 ประการ คือ การบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ การตรวจสอบอธิบายได้ ความโปร่งใสและการมีกรอบกฎหมายสำหรับการพัฒนา (สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย. 2555 : 6)

ธรรมาภิบาลในสหกรณ์ จะคำนึงถึงการบริหารกิจการของสหกรณ์ให้เป็นไปอย่างซื่อสัตย์ โปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อ สร้างการมีส่วนร่วม และมีการใช้กระบวนการบริหารจัดการ เพื่อให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล คุ่มคำ มุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายอย่างเป็นธรรม อีกทั้งให้สหกรณ์สามารถดำเนินงานประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมั่นคง ส่งผลให้สหกรณ์เป็นที่เชื่อถือและยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง กรมส่งเสริมสหกรณ์ในฐานะหน่วยงานภาครัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการแนะนำส่งเสริมและดูแลสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรทั่วประเทศเห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาล จึงได้ใช้หลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความ

รับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เป็นเครื่องมือในการประเมินคุณภาพมาตรฐานของสหกรณ์
ทุกประเภทที่มีความพร้อม (สำนักบริหารเงินทุน กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2554 : 1)

สหกรณ์การเกษตรเป็นสหกรณ์ประเภทหนึ่งในสหกรณ์ทั้ง 7 ประเภท จัดเป็นองค์กร
ธุรกิจที่แตกต่างจากธุรกิจภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจอื่น เนื่องจากเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหา
ผลกำไร หากแต่ดำเนินธุรกิจแล้วมีส่วนเหลือหรือส่วนเกินก็จะนำมาจัดสรรเป็นเงินปันผล
ตามหุ้นคืนให้แก่สมาชิก ดำเนินงานโดยยึดความร่วมมือของมวลสมาชิก ตั้งอยู่บนพื้นฐาน
ความสามัคคี และความสมัครใจตามระบบประชาธิปไตย รักษาความยุติธรรม ช่วยกันดูแล
ควบคุม จัดสรร และปันส่วนกันอย่างเที่ยงธรรม แนวความคิดและอุดมการณ์ที่สำคัญอันเป็น
เป้าหมายของการจัดตั้งสหกรณ์ คือ การสร้างความตระหนักให้แก่สมาชิกรู้จักอดออม อดทน
รักความก้าวหน้า พร้อมทั้งจะช่วยเหลือตนเอง และเพื่อนสมาชิก ซึ่งเป็นการแสดงความเสียสละ
และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การดำเนินงานของสหกรณ์ (สำนักบริหารเงินทุน
กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2554 : 5)

ปัจจุบันได้มีความพยายามศึกษาและเผยแพร่หลักธรรมาภิบาลเพื่อนำมาปรับใช้กับ
องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้องค์กรดำเนินไปอย่างมีคุณธรรม และเอื้อประโยชน์ให้กับ
สังคม โดยเชื่อว่าหลักธรรมาภิบาลก็คือการบริหารจัดการบ้านเมือง สังคม องค์กร สถาบัน
หรือธุรกิจ กล่าวโดยภาพรวมแล้วหลักธรรมาภิบาลเป็นหลักที่มุ่งไปสู่การบริหารจัดการ
ทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาของประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบ
ทั้ง 3 ส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุน
ซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม การเมืองอย่าง
สมดุล ส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนา
ประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคงยั่งยืน และมีเสถียรภาพ (ดารณี เชนฮอลล์. 2550 : 2)

ในด้านของสหกรณ์การเกษตร จำกัด ซึ่งเป็นองค์กรธุรกิจที่ไม่แสวงหากำไร ได้มีการ
ส่งเสริมให้นำหลักธรรมาภิบาลดังกล่าวเข้ามาปรับใช้ในการบริหารงาน โดยคาดว่าหลัก
ธรรมาภิบาลจะเป็นกรอบในการบริหารงานที่จะนำพาให้สหกรณ์พัฒนาไปด้วยความมั่นคงและ
ยั่งยืนเช่นกัน (สุวรรณา รุโรชิต. 2547 : 3)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่า ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
ผลลัพท์ที่ได้จากการศึกษาวิจัยสามารถเป็นข้อสารสนเทศในการพัฒนา วางแผนการดำเนินงาน

ในระยะยาวและเกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานของสหกรณ์การเกษตรต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่าเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่าในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่า ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

สมมติฐานการวิจัย

1. สมาชิกสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง
2. สมาชิกสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตร จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่า จำนวน 3,119 คน
ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2557 (สหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด. 2557 : 1)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่า จำนวน 355 คน
โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ (Yamane. 1973 : 727)

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของ สหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่า ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ได้แก่

2.2.1 หลักนิติธรรม

2.2.2 หลักคุณธรรม

2.2.3 หลักความโปร่งใส

2.2.4 หลักการมีส่วนร่วม

2.2.5 หลักความรับผิดชอบ

2.2.6 หลักความคุ้มค่า

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาในพื้นที่อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ มิถุนายน 2558 ถึง กันยายน 2558

นิยามศัพท์เฉพาะ

การดำเนินงาน หมายถึง การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร การทำธุรกิจบริการ สมาชิกโดยการให้เงินกู้ ร่วมกันผลิต ร่วมกันซื้อ ร่วมกันขาย ร่วมกันแก้ไขปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ช่วยเหลือตนเองตามกำลังความสามารถ

สมาชิกสหกรณ์การเกษตร หมายถึง สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอขามเฒ่า

หลักธรรมาภิบาลหรือการกำกับดูแลกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) หมายถึง การบริหารจัดการบ้านเมือง สังคม องค์กร สถาบัน หรือธุรกิจด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ความเปิดเผยโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อและรับรองที่ตรวจสอบได้ ความชอบธรรม ยุติธรรม ความมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และการมีมาตรฐาน คุณธรรมจริยธรรม เป็นหลักที่มีคุณค่าและสำคัญมาก พร้อมนี้ได้อธิบายหลักธรรมาภิบาล ที่จะนำไปใช้ในระบบสหกรณ์ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม (The Rule of Law) หมายถึง การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการบริหารจัดการบ้านเมืองหรือองค์กรภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล
 2. หลักคุณธรรม (Morality) หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยันอดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ
 3. หลักความโปร่งใส (Accountability) หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน
 4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวน สาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ
 5. หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน
 6. หลักความคุ้มค่า (Cost – effectiveness or Econ) หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีระบบการควบคุมภายในที่ดีมีกิจกรรมหรือแผนงานที่ส่งเสริม สนับสนุน การประหยัด ลดค่าใช้จ่าย เพิ่มรายได้ ส่งเสริมระบบสวัสดิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของทุกฝ่ายในระบบสหกรณ์ และหรือสังคมภายนอก
- ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และการแสดงออกด้วยการพูดหรือการเขียน อันเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ การแสดงความคิดเห็นจะอยู่บนพื้นฐานความรู้เดิม ซึ่งอาจจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอ
ยางตลาด ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้
เป็นข้อมูลประกอบการวางแผน และปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรอำเภอ
ยางตลาด ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล
2. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร
3. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
4. ทฤษฎีการบริหารงาน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล

ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล ได้แก่ ความหมายของธรรมาภิบาล การสร้างธรรมาภิบาลในสหกรณ์ และธรรมาภิบาลในสหกรณ์ ขอนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. ความหมายของธรรมาภิบาล

มีนักวิชาการหลายท่าน ตลอดจนองค์การภาครัฐ ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลพอสรุปได้ดังนี้คือ

สำนักบริหารเงินทุน กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2554 : 7) ได้กล่าวว่าธรรมาภิบาลหรือการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Governance) หมายถึง การบริหารจัดการบ้านเมือง สังคม องค์กร สถาบัน หรือธุรกิจด้วยความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความเปิดเผยโปร่งใส (Transparency) ความรับผิดชอบและรับรองที่ตรวจสอบได้ (Accountability) ความชอบธรรม ยุติธรรม (Fairness) ความมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ (Quality and Efficiency) และการมีมาตรฐาน คุณธรรม จริยธรรม เป็นการทำไป (General Ethical and Moral Standard) เป็นหลักที่มีคุณค่าและสำคัญมาก จึงควรที่จะนำมาปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมทั้งด้านการเมือง การ

ปกครอง เศรษฐกิจ ธุรกิจ สังคม สาธารณสุข การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เพื่อนำพาให้สังคมไทย ธุรกิจไทย โดยรวมมีความเข้มแข็ง มั่นคง และเจริญก้าวหน้า สำหรับธุรกิจนั้นหลักธรรมาภิบาล คือหัวใจในการดำเนินธุรกิจที่มีผลต่อทุกฝ่ายให้ได้รับผลประโยชน์ที่ยุติธรรม ตั้งแต่ตัวผู้บริหาร ผู้ถือหุ้น เจ้าหน้าที่ ลูกค้า รวมถึงสังคมและประเทศชาติ

คิลปพร ศรีจันทเพชร (2553 : 6) ได้ให้คำนิยามว่าธรรมาภิบาล (Good Corporate Governance : CG) เกี่ยวข้องกับทุกระดับตั้งแต่ตัวบุคคล สังคม กิจการ จนถึงระดับประเทศชาติ ในระดับของกิจการ อาจเรียกว่า “บรรษัทภิบาล” ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแปล CG อย่างเป็นทางการว่า “การกำกับดูแลกิจการที่ดี” ระดับภาครัฐอาจใช้คำว่า “ธรรมรัฐ” หรือ “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” ไม่ว่าจะนำ CG ไปใช้ที่ใดหรือในระดับใด แนวทางและหลักการ

พื้นฐานของธรรมาภิบาลดูเหมือนจะคล้ายคลึงกัน คือ การตั้งอยู่ในความถูกต้อง และเป็นธรรม สังคมชุมชนก็จะอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

สุเมธ แสงนิมมวอล (2552 : 26-28) ธรรมาภิบาลมาจากคำว่า ธรรมะ รวมกับอภิบาล แปลว่า การดูแลปกครองโดยใช้ธรรมะเป็นเครื่องช่วยในด้านการบริหารจัดการ ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) หลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีนั้น สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Development Programme : UNDP) ได้ทบทวนและให้คำนิยามใหม่โดยรวมความถึงการใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ และการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อจัดการกิจการของประเทศชาติ รวมถึงแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์

สนอง วรอุไร (2556 : 74-75) คำว่า “ธรรมาภิบาล” หมายความว่า เอาธรรมะมาคุ้มครองใจ

“ธรรมาภิบาล” ประกอบด้วยคำว่า “ธรรมะ” และ “อภิบาล” หมายถึง การปกครองด้วยคุณความดี เราจะนำธรรมะข้อใดมาปกครอง คุ้มครองรักษาใจ เพื่อให้ชีวิตมีแต่ความเจริญอย่างเดียวไม่ทำให้ชีวิตพบกับความวิบัติหรือตกต่ำ

สถาบันพระปกเกล้า (2547 : 17) การบริหารจัดการที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการการบริหารงานที่มุ่งเน้นหลักการ โดยมีใช้หลักการที่เป็นรูปแบบทฤษฎีการบริหารงาน แต่เป็นหลักการทำงาน ซึ่งหากมีการนำมาใช้เพื่อการบริหารงานแล้ว จะเกิดความเชื่อมั่นว่าจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ดีที่สุด

แนวคิดธรรมาภิบาลได้มีการพูดถึงเป็นครั้งแรกในแวดวงของหน่วยงานระหว่างประเทศที่มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการพัฒนาประเทศนับแต่ปลายคริสต์ศักราชที่ 1980 ภายหลังจากที่ได้มีการอภิปรายเกี่ยวกับผลของนโยบายการปรับโครงสร้างของธนาคารโลกในช่วงนั้นได้มีการใช้คำว่า Good Governance อย่างกว้าง ๆ ในการกล่าวถึง ธรรมชาติและรูปแบบของระบบการเมืองที่ครอบคลุมถึงความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติ (Accountability) และความโปร่งใส (Transparency) ในการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังมักถูกนำไปเชื่อมโยงกับเงื่อนไขทางการเมือง เช่น ความเป็นประชาธิปไตย การส่งเสริมระบบที่มีพรรคการเมืองหลายพรรค และการเลือกตั้งเสรี (รัชนา ศานติยานนท์ และคณะ. 2548 : 3)

จากนั้นได้มีการนำแนวคิดนี้ไปใช้อย่างกว้างขวางในหมู่ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การระหว่างประเทศที่มีส่วนร่วมในโครงการให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาต่าง ๆ มูลเหตุจูงใจให้บุคคลากรเหล่านี้หันมาองการบริหารจัดการที่ดี คือ ความล้มเหลวของประเทศที่ได้รับความช่วยเหลือในการพัฒนาประเทศตามแนวทางของประเทศซีกโลกตะวันตก โดยเฉพาะกลุ่มประเทศในแถบลาตินอเมริกาและแอฟริกา ผู้รับผิดชอบมองว่าสาเหตุของความล้มเหลวมาจากการที่รัฐไร้ความสามารถที่จะดำเนินการตามที่ได้รับคำแนะนำ ทั้งนี้มุมมองดังกล่าวถือว่ารัฐบาลเป็นศูนย์กลางของการตัดสินใจที่สำคัญในสังคมทุกระดับ จึงมีการเรียกร้องให้มีการปรับปรุงการบริหาร ซึ่งรวมถึงการปรับปรุงโครงสร้างและระเบียบกฎหมายที่ค่อนข้างซับซ้อนของรัฐ เพื่อเอื้ออำนวยต่อการนำนโยบายในการพัฒนาประเทศไปปฏิบัติ ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการนำแนวคิดธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในระบบราชการอย่างจริงจัง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศไทยได้รับแรงผลักดันอย่างมากจากกระแสโลกาภิวัตน์ ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงสถานะการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศในภูมิภาค ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องพัฒนาปฏิรูปโครงสร้าง และวิธีการปฏิบัติของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง ดังนั้นจึงมีการศึกษาและนำแนวคิดของธรรมาภิบาลมาผสมผสานกับรูปแบบการปกครองที่ใช้อยู่ และมีการผลักดันให้เป็นหลักในการสร้างการปกครองที่ดีของประเทศ (สุดจิต นิमितกุล. 2543 : 40)

จนกระทั่งปลายปี พ.ศ. 2540 เมื่อประเทศไทยต้องประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินภาวะแวดล้อมและเงื่อนไขการกู้วิกฤติเศรษฐกิจ ทำให้รัฐบาลต้องหันมาให้ความสนใจประเด็นนี้อย่างจริงจัง โดยได้พิจารณาเห็นความจำเป็นที่ประเทศชาติต้องมีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบูรณะสังคมและประเทศ เพื่อ

พลิกฟื้นภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศเพื่อสามารถรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างทันสถานการณ์ ส่งผลให้รัฐบาลได้มีหนังสือลงวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2540 ขอความร่วมมือจากมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยในการดำเนินการค้นคว้าวิจัยเพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมทั้งในระยะสั้นและระยะยาวในการแก้ปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาประเทศให้มีความยั่งยืนถาวร โดยเร็วที่สุด คณะทำงานเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ ซึ่งมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยได้ระดมนักคิดในประเทศหลายสาขาที่อาสาสมัครมาร่วมทำงาน และคณะทำงานได้จัดทำเอกสารข้อเสนอต่างๆ ที่จะส่งเสริมธรรมาภิบาลในประเทศไทยเสนอต่อนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2542 ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้สำนักคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) จัดทำบันทึกเรื่องนี้เป็นวาระแห่งชาติว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เสนอรัฐมนตรีพิจารณาคณะรัฐมนตรีในการประชุมวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 ได้มีมติเห็นชอบตามข้อเสนอและเห็นสมควรให้เร่งสร้างธรรมาภิบาลในหน่วยงานภาครัฐ เพื่อเป็นแกนนำในการพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาลในสังคมไทย โดยให้จัดทำเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถนำไปปฏิบัติได้และจะไม่ถูกยกเลิกเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ซึ่งจะทำให้การดำเนินการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นไปได้อย่างต่อเนื่อง ต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2542 เห็นชอบร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี จึงให้นายกรัฐมนตรีลงนามในระเบียบดังกล่าวเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2542 ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ. 2548 : 28)

ความต่อเนื่องของแนวคิดการบริหารจัดการที่ดีมีความชัดเจนมากขึ้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) โดยมีแนวทางการพัฒนาเพื่อสร้างระบบบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ ปราศจากการทุจริตบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสังคม ดังนั้นการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 จำเป็นต้องให้ความสำคัญลำดับสูงกับการปฏิรูปภาครัฐให้เป็นองค์กรขนาดเล็กที่มีคุณภาพ การปรับเปลี่ยนระบบการจัดทำงบประมาณให้มีประสิทธิภาพตลอดตัวสอดคล้องกันนโยบายและแผนชาติ และการปรับระบบและกลไกเพื่อสนับสนุนการกระจายอำนาจควบคู่กับการปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง โดยผนึกกำลังทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องภายใต้แนว

ทางการพัฒนาที่ควรดำเนินการ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549 : 29-35) ดังนี้

1. ปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐไปสู่แนวทางการบริหารจัดการที่ดี
2. กระจายหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. ป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติชอบในทุกภาคส่วน
4. การพัฒนาและเสริมสร้างกลไกการตรวจสอบถ่วงดุลทุกภาคส่วนในสังคม
5. เสริมสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดีของภาคเอกชน
6. เสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน

อย่างไรก็ตามการพัฒนาที่ผ่านมาไม่สามารถส่งผลให้ระบบการบริหารจัดการประเทศปรับเปลี่ยนสู่การมีระบบธรรมาภิบาลอย่างแท้จริงได้ คงเป็นเพียงการปรับเปลี่ยนในเชิงรูปแบบที่ไม่สามารถพัฒนาไปสู่การปฏิบัติได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึงในทุกระดับ ดังนั้นการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการเสริมสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในการบริหารจัดการประเทศอย่างแท้จริง จึงกำหนดให้มียุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาล ในการบริหารจัดการประเทศโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินการ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549 : 117-131) ดังนี้

1. เสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยและวัฒนธรรมธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมไทย
2. เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนให้สามารถเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศ
3. สร้างภาคราชการและรัฐวิสาหกิจที่มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาลเน้นการอำนวยความสะดวกแทนการกำกับควบคุม และทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนา
4. กระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
5. ส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชนให้เกิดความเข้มแข็ง สุจริต และเป็นบรรษัทภิบาลมากขึ้น
6. ปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบ และขั้นตอนกระบวนการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อสร้างความสมดุลในการจัดสรรประโยชน์จากการพัฒนา
7. รักษาและเสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการประเทศสู่

คุณภาพและความยั่งยืน

สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี โดยการวางระบบ โครงสร้างและกระบวนการต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์ระหว่าง การเมือง เศรษฐกิจและสังคมที่ทุกภาคส่วนของสังคม จะพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข หรือเป็นข้อเสนอแนะในวิธีปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการ หรือองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้ผลงานมี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล จนเกิดความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2. การสร้างธรรมาภิบาลในสหกรณ์

ธรรมาภิบาลจะเกิดขึ้นได้และดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพก็ด้วยความร่วมมือกันระหว่างส่วนต่าง ๆ ในสหกรณ์ ขณะเดียวกันโดยที่สมาชิกส่วนใหญ่ของสหกรณ์จะมีฐานะทางเศรษฐกิจและระดับความรู้ความสามารถในเชิงธุรกิจไม่เท่าเทียมกันและมีความแตกต่างจาก ผู้ถือหุ้นหรือผู้บริหารของธุรกิจรูปแบบอื่นในภาคเอกชน ดังนั้นจึงมีหน่วยงานของรัฐทำหน้าที่ช่วยเหลือสนับสนุนและกำกับดูแลอีกทางหนึ่งด้วย ได้แก่ กรมส่งเสริมสหกรณ์และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ แต่สิ่งสำคัญคือธรรมาภิบาลที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่มั่นคงนั้น สมาชิกต้องเอาใจใส่ในบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของตนที่มีต่อสหกรณ์ รวมทั้งคณะกรรมการสหกรณ์ ต้องเห็นความสำคัญของการที่สหกรณ์จะมีธรรมาภิบาล และวิธีการสร้างธรรมาภิบาลปฏิบัติได้ ดังนี้

2.1 คณะกรรมการต้องทำความเข้าใจแนวคิดและสาระสำคัญของธรรมาภิบาล

2.2 ทบทวนธรรมาภิบาลที่เป็นอยู่ในปัจจุบันว่ามีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีความโปร่งใสมากน้อยเพียงใด

2.3 กำหนดรูปแบบและกระบวนการดำเนินตามหลักธรรมาภิบาลแล้วออกเป็นข้อกำหนดเพื่อปฏิบัติต่อไป

สรุปได้ว่า การสร้างธรรมาภิบาลในสหกรณ์ ให้มีประสิทธิภาพนั้น ก็ด้วยความร่วมมือกันระหว่างส่วนต่างๆ ในสหกรณ์ ขณะเดียวกันสิ่งสำคัญคือธรรมาภิบาลที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่มั่นคงนั้น สมาชิกต้องเอาใจใส่ในบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของตนที่มีต่อสหกรณ์ รวมทั้งคณะกรรมการสหกรณ์ด้วย

3. ธรรมาภิบาลในสหกรณ์

สำนักบริหารเงินทุน กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2554 : 27-28) อธิบายว่า ธรรมาภิบาลในสหกรณ์ หมายถึง การบริหารกิจการของสหกรณ์ให้เป็นไปอย่างซื่อสัตย์ โปร่งใส มีความ

รับผิดชอบ สร้างการมีส่วนร่วมและมีการใช้กระบวนการบริหารจัดการ เพื่อให้การใช้
ทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล คุ่มค่า และโดยประหยัด เป็นผลให้เกิด
ประโยชน์สูงสุดแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายอย่างเป็นธรรม เพื่อให้สหกรณ์สามารถ
ดำเนินงานประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมั่นคง ส่งผลให้สหกรณ์เป็นที่เชื่อถือ
และยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ธรรมาภิบาลในสหกรณ์ ประกอบด้วยหลักพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม
หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า

1. หลักนิติธรรม (The Rule of Law) หมายถึง การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ
ต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตาม
กฎหมาย กฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการบริหารจัดการบ้านเมืองหรือองค์กรภายใต้
กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2. หลักคุณธรรม (Morality) หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดย
รณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และ
ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริตใจ
ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใส (Accountability) หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกัน
และกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส
มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชน
เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน

4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมี
ส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้ง
ความเห็น การได้ส่วน สาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่นๆ

5. หลักความรับผิดชอบต่อสังคม (Responsibility) หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่
ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และ
กระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะ
ยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า (Cost- effectiveness or Econ) หมายถึง การบริหารจัดการ
และใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีระบบการควบคุมภายในที่ดีมีกิจกรรม

หรือแผนงานที่ส่งเสริม สนับสนุน การประหยัด ลดค่าใช้จ่าย เพิ่มรายได้ส่งเสริมระบบ
สวัสดิการ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของทุกฝ่ายในระบบสหกรณ์ และหรือสังคมภายนอก

ในการสร้างธรรมาภิบาลในส่วนของสหกรณ์นั้นต้องสร้างให้มีความรับผิดชอบต่อ
ผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ทั้งองค์กร ดังนี้

1. มีการถ่วงดุลอำนาจอย่างเหมาะสม เพื่อ ไม่เปิดโอกาสให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีและ
ใช้อำนาจเพียงฝ่ายเดียว
2. กำหนดภาระหน้าที่ชัดเจนทั้งระดับกรรมการ ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์
ซึ่งจะทำให้สามารถประเมินผลการทำงาน ได้ชัดเจนและเป็นธรรม
3. มีระเบียบ ข้อบังคับ และคู่มือการปฏิบัติงานที่ชัดเจนรวมถึงการกำหนดเรื่อง
ที่เกี่ยวกับจริยธรรมหรือข้อควรและไม่ควรปฏิบัติ
4. ปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3.1 สมาชิกมีส่วนในการสร้างธรรมาภิบาลในสหกรณ์

สมาชิกสหกรณ์ในฐานะเจ้าของสหกรณ์ ย่อมมีหน้าที่สำคัญในการควบคุม
จัดการสหกรณ์ โดยสมาชิกทุกคนจะสามารถใช้บทบาทการควบคุมจัดการสหกรณ์ในที่ประชุม
ใหญ่อย่างมีสิทธิเท่าเทียมกัน ซึ่งการใช้อำนาจหน้าที่ในการควบคุมจัดการทำโดยเข้าร่วม
ประชุมใหญ่เพื่อพิจารณาข้อบังคับ รับทราบผลการดำเนินงานและกำหนดนโยบายอย่างกว้างๆ
เลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการเพื่อทำหน้าที่แทนตนในการตรวจสอบการบริหารงานของฝ่าย
จัดการการเลือกตั้งนี้สมาชิกหนึ่งคนมีหนึ่งเสียงเป็นไปตามหลักประชาธิปไตยไม่สนใจว่า
สมาชิคนั้นจะถือหุ้นมากน้อยเท่าใด เพราะหลักการสหกรณ์ถือหลักการรวมคนมากกว่ารวมเงิน
นอกจากนี้ที่ประชุมใหญ่ยังมีอำนาจควบคุมและตรวจสอบการบริหารและการจัดการทั้งปวง
ของสหกรณ์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับและตามนโยบาย เป้าหมาย
แผนงานและโครงการต่างๆ ซึ่งที่ประชุมใหญ่ได้ลงมติกำหนดอนุมัติหรือให้ความเห็นชอบ

3.2 คณะกรรมการมีส่วนในการใช้ธรรมาภิบาลในสหกรณ์

คณะกรรมการมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและวางแผนการ
บริหารงาน เพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่สหกรณ์ กรรมการดำเนินการสหกรณ์ในฐานะ
ตัวแทนสมาชิกและผู้บริหารสหกรณ์มีหน้าที่สำคัญการกำหนดนโยบายและบริหารงานสหกรณ์
ซึ่งจะปฏิบัติหน้าที่โดยการเข้าประชุมคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติและ
ระเบียบสหกรณ์ตลอดจนกำกับดูแลการปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการให้เป็นไปตามนโยบายของที่
ประชุมใหญ่ และอยู่ภายใต้กรอบกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของสหกรณ์และนโยบายของรัฐ

คณะกรรมการจึงมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสมาชิกในการที่จะทำให้สหกรณ์มีความเจริญก้าวหน้าและเป็นที่พึงของมวลสมาชิกได้

3.3 ความจำเป็นที่ต้องมีธรรมาภิบาลมาใช้ในสหกรณ์

ในระบบเศรษฐกิจปัจจุบัน ทุนเป็นปัจจัยสำคัญของการเจริญเติบโตของธุรกิจ แต่ถ้าธุรกิจนั้นจะอาศัยเพียงทุนของตนเองเพียงอย่างเดียว ก็จะไม่สามารถเจริญเติบโตแข่งกับธุรกิจอื่นได้ ต้องอาศัยแหล่งเงินทุนจากภายนอกด้วย ได้แก่ สถาบันการเงินและตลาดทุน แต่การจะเข้าถึงแหล่งทุนภายนอกได้ธุรกิจนั้นจะต้องสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้ลงทุน หรือสถาบันการเงินที่ใหู้ยืมว่าหุ้นที่ลงทุนหรือเงินที่ใหู้ยืมจะไม่สูญหายและได้ผลตอบแทนคุ้มค่าสหกรณ์ซึ่งเป็นธุรกิจรูปแบบหนึ่ง ก็ต้องได้รับความเชื่อถือจากสมาชิกและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นสำคัญ เพราะถ้าขาด “ความเชื่อถือ” จะสร้างได้อย่างไรนั้นเป็นคำตอบที่สั้นที่สุดคือสหกรณ์ต้องมี “ธรรมาภิบาล” ในการประกอบธุรกิจเพราะการที่สหกรณ์ประกอบธุรกิจอย่างมีธรรมาภิบาลจะช่วยให้สหกรณ์สามารถดำเนินงานไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดผลดีกับมวลสมาชิก

สรุปได้ว่าธรรมาภิบาลในสหกรณ์ หมายถึง การบริหารกิจการของสหกรณ์ให้ เป็นไปอย่างซื่อสัตย์ โปร่งใส มีความรับผิดชอบ สร้างการมีส่วนร่วมและมีการใช้กระบวนการบริหารจัดการ เพื่อให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล คุ้มค่า และโดยประหยัด เป็นผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายอย่างเป็นธรรม ซึ่งธรรมาภิบาลในสหกรณ์แบ่งออกเป็น 6 หลักคือ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า

แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร

ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร ได้แก่ ความเป็นมาของสหกรณ์การเกษตร ความหมายของสหกรณ์ ค่านิยมของสหกรณ์ หลักการสหกรณ์ แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์ อุดมการณ์ทางสหกรณ์ และประเภทของสหกรณ์ในประเทศไทย ขอนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. ความเป็นมาของสหกรณ์การเกษตร

สหกรณ์การเกษตรเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2459 ชื่อว่าสหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใช้ในจังหวัดพิษณุโลก เป็นสหกรณ์การเกษตรชนิดไม่จำกัด มีขนาดเล็กในระดับหมู่บ้าน ตั้งขึ้นในหมู่เกษตรกรที่มีรายได้น้อยและมีหนี้สินมาก มีสมาชิกแรกตั้งจำนวน 16 คน ทุน

ดำเนินงานจำนวน 3,080 บาท เป็นค่าธรรมเนียมแรกเข้าจำนวน 80 บาท และเป็นทุนจากการกู้
 แบนด์สยามกัมมาจล หรือธนาคารไทยพาณิชย์ในปัจจุบันจำนวน 3,000 บาท วัตถุประสงค์
 สหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจแบบอเนกประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินธุรกิจร่วมกัน
 ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือส่วนรวม โดยใช้หลักคุณธรรม จริยธรรมอันดีงามตาม
 พื้นฐานของมนุษย์ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้ง
 ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ ประโยชน์ที่สมาชิกจะ
 ได้รับทำให้สมาชิกมีปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้นจากการกู้เงินสหกรณ์ในอัตราดอกเบี้ยต่ำมา
 ประกอบอาชีพ ทำให้มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือมีที่ทำกินมากกว่าเดิม ทั้งได้รับความรู้
 เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการผลิต ตั้งแต่การใช้พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ การใช้ปุ๋ย การใช้ยาปราบ
 ศัตรูพืช การเก็บรักษาผลผลิตอย่างมีคุณภาพ ผลิตผลที่ได้จึงเป็นไปตามความต้องการของ
 ตลาด ส่งผลให้สหกรณ์และบุคคลในครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ
 สังคม การศึกษา และการอนามัย (ดำรง ปันประณต และสะอาด แก้วเกษ. ม.ป.ป. : 57-58)

สรุปได้ว่า สหกรณ์การเกษตร เกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2459 ชื่อว่าสหกรณ์วัด
 จันทรไม่จำกัดสินใช้ในจังหวัดพิษณุโลก เป็นสหกรณ์การเกษตรชนิดไม่จำกัด มีขนาดเล็กใน
 ระดับหมู่บ้านตั้งขึ้นในหมู่เกษตรกรที่มีรายได้ต่ำและมีหนี้สินมาก

2. ความหมายของสหกรณ์ (Co-operative Definition)

ถ้าพิจารณาตามที่มาของศัพท์คำว่า “สหกรณ์” ก็จะหมายถึง “การทำงานร่วมกัน”
 ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Co-operative” แต่ตามคำนิยามสากลที่กำหนดขึ้นโดย ICA ใน
 ปัจจุบันกำหนดไว้ว่า (สุวรรณา รุวโชติ. 2547 : 3-6)

วันทนีย์ ภูมิภักทราม, เล็ก ค่องสกุล และทับทิม วงศ์ประยูร (2547 : 159) ให้นิยาม
 ไว้ว่า สหกรณ์ หมายถึง องค์การธุรกิจรูปแบบหน้าที่จัดตั้งและดำเนินการโดยกลุ่มบุคคลผู้
 มีความประสงค์อย่างเดียวกัน ในอันที่จะขจัดปัญหาความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจและสังคมใน
 หมู่สมาชิกหรือดำเนินธุรกิจร่วมกันโดยถือหลักความสมัครใจ หลักประชาธิปไตย หลักความ
 ยุติธรรม หลักการศึกษา หลักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

“สหกรณ์ คือ สมาคมอิสระของบุคคลหมู่หนึ่งซึ่งรวมกันด้วยความสมัครใจ เพื่อ
 บรรลุความต้องการร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ด้วยการเป็นเจ้าของกิจการ
 ร่วมกันและควบคุมกิจการนั้นด้วยวิถีทางประชาธิปไตย” สำหรับในประเทศไทยนั้น เนื่องจาก
 ภาครัฐ ได้มีบทบาทต่อการสหกรณ์ในประเทศไทยตั้งแต่แรกเริ่มดังนี้ นิยาม “สหกรณ์” ตาม
 กฎหมายไทยจึงถูกกำหนดขึ้น โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์

สรุปได้ว่า สหกรณ์ หมายถึง องค์กรธุรกิจรูปแบบหน้าที่จัดตั้งและดำเนินการ โดยกลุ่มบุคคลผู้มีความประสงค์อย่างเดียวกัน ในอันที่จะขจัดปัญหาความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจ และสังคมในหมู่สมาชิกหรือดำเนินธุรกิจร่วมกันโดยถือหลักความสมัครใจ หลักประชาธิปไตย หลักความยุติธรรม หลักการศึกษา หลักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

3. ค่านิยมของสหกรณ์ (Co-operative Values)

ค่านิยมของสหกรณ์เป็นคุณค่า หรือสิ่งที่นักสหกรณ์ทั้งหลายมีความนิยมชื่นชม และเชื่อกันว่าเป็นคุณสมบัติที่พึงมีในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ค่านิยมทางสหกรณ์นี้อาจพบในชื่อเรียกที่แตกต่างกันไปตามความมุ่งหมายที่แตกต่างกัน เช่น ปรัชญาสหกรณ์ (Co-Operative Philosophy) อุดมการณ์สหกรณ์ (Co-Operative Ideology) แต่โดยเนื้อแท้ของแนวคิดพื้นฐานแล้วก็คือสิ่งเดียวกันนั่นเอง จากคำแถลงการณ์ของ ICA ได้กำหนดค่านิยมของสหกรณ์ไว้ดังนี้

“สหกรณ์ตั้งอยู่บนพื้นฐานของค่านิยมแห่งการช่วยเหลือตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองเป็นประชาธิปไตย มีความเสมอภาคและเป็นน้ำหนึ่งอันเดียวกัน สืบต่อกันมาตั้งแต่ยุคบุกเบิก สมาชิกสหกรณ์ทุกคนเชื่อมั่นในคุณค่าแห่งความซื่อสัตย์สุจริต เปิดกว้าง รับผิดชอบต่อสังคมและใส่ใจต่อผู้อื่น”

สรุปได้ว่า ค่านิยมของสหกรณ์ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของค่านิยมแห่งการช่วยเหลือตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองเป็นประชาธิปไตย มีความเสมอภาคและเป็นน้ำหนึ่งอันเดียวกัน สืบต่อกันมาตั้งแต่ยุคบุกเบิก สมาชิกสหกรณ์ทุกคนเชื่อมั่นในคุณค่าแห่งความซื่อสัตย์สุจริต เปิดกว้าง รับผิดชอบต่อสังคมและใส่ใจต่อผู้อื่น

4. หลักการสหกรณ์ (Co-Operative Principles)

จากค่านิยมพื้นฐานของสหกรณ์ดังกล่าวที่นักสหกรณ์ทั่วโลกยอมรับและสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนี้ ได้ถูกนำมากำหนดขึ้นให้เป็นแนวยึดปฏิบัติภายใต้ชื่อเรียกว่าหลักสหกรณ์ (Co-Operative Principles) ซึ่งที่ประชุม ICA ครั้งที่ล่าสุด (ค.ศ. 1996) ได้พิจารณาและปรับใช้เป็นสากลภายใต้สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมของโลกปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 7 ข้อ ซึ่งแต่ละข้อมีความสำคัญทัดเทียมกัน (สุวรรณา รุโรชติ. 2547 : 3-6) ดังนี้

1. การเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจและไม่กีดกันการเป็นสมาชิก (Voluntary and open membership) สหกรณ์เป็นองค์กรของความสมัครใจเปิดโอกาสให้บุคคลทุกคนที่สามารถใช้ประโยชน์ในบริการของสหกรณ์และเต็มใจที่จะรับผิดชอบต่อในฐานะที่เป็นสมาชิก

ได้มีโอกาสเข้าเป็นสมาชิกโดยปราศจากข้อกีดกันใด ๆ ทางเพศ สังคม เชื้อชาติ การเมือง หรือ ศาสนา

2. สมาชิกควบคุมกันตามหลักประชาธิปไตย (Democratic Member Control) สหกรณ์เป็นองค์การประชาธิปไตยที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการควบคุม กำหนดนโยบาย และตัดสินใจอย่างแข็งขัน ไม่ว่าจะหญิงหรือชายที่ได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อสมาชิกในสหกรณ์ชั้นปฐมสมาชิกจะมีสิทธิในการออกเสียงลงความเห็นเท่าเทียมกันคือ หนึ่งคนหนึ่งเสียง สำหรับในสหกรณ์ระดับอื่น ๆ ก็ต้องดำเนินการลักษณะที่เป็นประชาธิปไตยเช่นกัน

3. การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก (Member Economic Participation) สมาชิกทุกคนควรมีส่วนอุดหนุนด้านเงินทุนในสหกรณ์อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งอย่างน้อยส่วนหนึ่งของเงินทุนนี้ก็จะเป็นส่วนกลางของสหกรณ์ โดยทั่วไปสมาชิกจะได้รับเงินตอบแทนที่จำกัดในส่วนของเงินทุนที่จ่ายไปเพื่อการเป็นสมาชิก และเมื่อสหกรณ์มีส่วนเกินจะจัดสรรเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งหมดในเรื่องต่อไปนี้

3.1 เพื่อการพัฒนาสหกรณ์

3.2 เก็บเป็นทุนสำรอง

3.3 จัดสรรคืนให้กับสมาชิกตามสัดส่วนที่ทำธุรกิจกับสหกรณ์

3.4 สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหล่าสมาชิกเห็นชอบ

4. เป็นอิสระและเป็นกลาง (Autonomy and Independence) สหกรณ์เป็นองค์การอิสระ พึ่งพาตนเองอยู่ภายใต้การควบคุมของมวลสมาชิก หากสหกรณ์เข้าร่วมในข้อตกลงกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นใดรวมทั้งรัฐบาล หรือใช้เงินทุนจากแหล่งภายนอก จะต้องแน่ใจว่าสมาชิกให้ความเห็นชอบและควบคุมได้ และจะต้องดำรงไว้ซึ่งความเป็นอิสระและเป็นกลาง

5. การให้การศึกษาคู่มือและข้อมูลข่าวสาร (Education, Training and Information) สหกรณ์ควรจัดให้มีการศึกษาและฝึกอบรมแก่สมาชิกตัวแทนสมาชิก ผู้จัดการ และพนักงานสหกรณ์ เพื่อเขาเหล่านั้นจะมีประสิทธิภาพในการพัฒนาสหกรณ์ ทั้งนี้รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตแบบสหกรณ์ให้กับประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชน และผู้นำแนวคิด

6. การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ (Co-operation Among Co-operatives) เพื่อให้บริการแก่สมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด และเพื่อความเข้มแข็งของขบวนการสหกรณ์ทั้งปวง ควรให้ความร่วมมือกันอย่างจริงจัง ทั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับประเทศ

7. ใส่ใจต่อชุมชน (Concern for Community) ในขณะที่มุ่งเน้นไปที่ความต้องการของสมาชิกสหกรณ์ การให้ความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนของตนให้เกิดความยั่งยืนด้วยนโยบายต่างๆ ที่สมาชิกเห็นชอบ

สรุปได้ว่า หลักการสหกรณ์ ประกอบด้วยหลัก 7 ประการที่สำคัญคือ 1) การเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจและไม่กีดกันการเป็นสมาชิก 2) สมาชิกควบคุมกันตามหลักประชาธิปไตย 3) การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก 4) เป็นอิสระและเป็นกลาง 5) การให้การศึกษาฝึกอบรมและข้อมูลข่าวสาร 6) การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ 7) ใส่ใจต่อชุมชน

5. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์

โดยทั่วไปคำว่า สหกรณ์ (Co-operation หรือ Co-operative) แปลว่า การทำงานร่วมกัน แต่ถ้าจะให้ความหมายในเชิงวิชาการแล้วสหกรณ์ หมายถึง การร่วมกันทำงานของประชาชนในสังคมหนึ่งๆ ด้วยความสมัครใจ โดยถือหลักความเสมอภาค เพื่อการจัดการแสวงหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของคนกลางในด้านต่างๆ และยกระดับความเป็นอยู่ของตนเองและสังคมให้ดีขึ้น (การิม ยูซูฟี. 2548 : 131 ; อังอิงในคารณิ เซนฮอลล์. 2550 : 1)

สหกรณ์มีจุดมุ่งหมายสุดท้ายในอันที่จะส่งเสริมความก้าวหน้าให้ประชาชนดังนี้ สิ่งที่สหกรณ์ต้องทำให้ได้สำเร็จมีอยู่ 2 ประการ คือ

1. วัตถุประสงค์เฉพาะหน้าเป็นจุดหมายที่สหกรณ์ต้องทำในเบื้องต้น กล่าวคือการช่วยสมาชิกให้ได้ผลประโยชน์ทางด้านการเงินตามวิธีการสหกรณ์ ซึ่งวิธีให้บริการแก่สมาชิกโดยไม่ทำการค้าเพื่อแสวงหากำไร ดังเช่นธุรกิจเอกชน เช่น ช่วยให้สมาชิกที่เป็นเกษตรกรขายผลผลิตให้ได้ในราคายุติธรรม หรือที่เป็นผู้บริโภคจะได้บริโภคสินค้าในราคาที่เหมาะสม ซึ่งวิธีการของสหกรณ์เป็นการตัดคนกลางหรือผู้ที่เข้ามามีส่วนทำให้ราคาผลิตผลของเกษตรกรลดลงหรือราคาสินค้าอุปโภคบริโภคสูงเกินความเหมาะสม

2. วัตถุประสงค์สุดท้าย คือ การยกระดับความเป็นอยู่ของสมาชิกทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมให้สูงขึ้น ดังนั้นสหกรณ์จึงเป็นวิธีการทางเศรษฐกิจที่มีอุดมการณ์แน่นอนโดยไม่จำเป็นต้องทำลายล้างระบบที่มีอยู่และไม่ใช้วิธีการทางการเมือง แต่ส่งเสริมฐานะเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกอย่างสันติ

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์ เป็นแนวคิดที่มุ่งให้เกิดร่วมกันทำงานของประชาชนในสังคมหนึ่ง ๆ ด้วยความสมัครใจ โดยถือหลักความเสมอภาค เพื่อการจัดการแสวงหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของคนกลางในด้านต่างๆ และยกระดับความเป็นอยู่ของตนเองและสังคมให้ดีขึ้น

6. อุดมการณ์ทางสหกรณ์

อุดมการณ์ทางสหกรณ์ มีดังนี้คือ

6.1 การร่วมมือกัน ได้กล่าวแล้วว่าสหกรณ์ได้ถือกำเนิดมาจากความเดือดร้อนทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของมนุษย์ สืบเนื่องมาจากไร้การศึกษาและขาดแคลนทุนรอนในการประกอบอาชีพ ตลอดจนถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง และถูกบีบคั้นด้วยสถานะสิ่งแวดล้อมที่เลวร้ายต่างๆ จึงได้มีผู้คิดค้นหาวิธีที่จะขจัดและแก้ปัญหาต่างๆ ดังกล่าวให้หมดสิ้นไป ซึ่งในที่สุดก็มีผู้ค้นพบว่าสหกรณ์ (Co-operation) และการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (Self Help and Mutual Help) เป็นหลักในการดำเนินงานเพราะลำพังคนๆ เดียว ย่อมไม่สามารถจะแก้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมด้วยตนเองได้ อาจจะเนื่องมาจากไร้การศึกษาและขาดแคลนทุนรอน ในการประกอบอาชีพขาดความรู้ในด้านธุรกิจ การค้า ขาดอำนาจในการต่อรอง ขาดความเชื่อถือจากภายนอกหรือขาดกำลังในการที่จะต่อสู้และแข่งขันกับพ่อค้าคนกลางหรือผู้มีกำลังมากกว่าได้ จึงจำเป็นจะต้องร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงาน จึงจะสามารถแก้ปัญหานั้นๆ ได้ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าอุดมการณ์ที่สำคัญที่สุดของสหกรณ์คือ การร่วมมือกัน (Cooperation) ในการดำเนินธุรกิจเพราะหากปราศจากการร่วมมือซึ่งกันและกันแล้ว สหกรณ์ก็ไม่สามารถจะดำรงอยู่ได้และไม่สามารถจะแก้ปัญหาใดๆ ได้

6.2 การช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สหกรณ์ถือว่าเป็นการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งต่อการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์เพราะหากสมาชิกไม่คิดช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันแล้ว สหกรณ์ก็ไม่สามารถจะดำรงอยู่ได้และไม่สามารถจะช่วยเหลือสมาชิกได้ ฉะนั้นสหกรณ์ในประเทศด้อยพัฒนาจึงล้มเหลวหรือไม่ การเจริญเติบโตเท่าที่ควร จะเป็นเพราะสมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจในหลักความจริงข้อนี้ โดยเข้าใจว่าเมื่อเป็นสมาชิกสหกรณ์แล้วจะได้กู้เงินหรือประโยชน์จากสหกรณ์มากมาย โดยไม่ต้องทำอะไรหรือไม่ต้องช่วยเหลือหรือทำประโยชน์ให้แก่สหกรณ์แต่อย่างใด ซึ่งเป็นความเข้าใจผิดพลาดมากเพราะสหกรณ์เป็นองค์การธุรกิจของประชาชนโดยประชาชนเพื่อประชาชน ฉะนั้นจึงจำเป็นจะต้องยึดหลักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงดำเนินงานได้สำเร็จ ซึ่งจะทำให้ได้ก็ต้องอาศัยความซื่อสัตย์และความจงรักภักดีของสมาชิกต่อสหกรณ์เป็นสำคัญ เพราะหากสมาชิกขาดความภักดีต่อสหกรณ์แล้ว การร่วมมือกันและการช่วยเหลือกันตามวิธีการก็ไม่อาจจะเกิดขึ้นได้ ฉะนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเผยแพร่ความรู้

และอุดมการณ์อันนี้ของสหกรณ์ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย มิฉะนั้นแล้วสหกรณ์ก็จะประสบความล้มเหลวอย่างที่เข้ามาแล้วในอดีต

6.3 การอำนวยความสะดวกและบริการแก่สมาชิก วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์ก็เพื่อจะจัดหาหรือให้บริการ และอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพราะสหกรณ์เป็นของสมาชิกดำเนินการโดยสมาชิกและเพื่อสมาชิก ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องดำเนินการต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกให้มากที่สุดดังกล่าวแล้ว เช่น ร้านสหกรณ์พยายามจัดหาสินค้าและเครื่องอุปโภคที่จำเป็นมาจำหน่ายให้สมาชิกในราคาถูก และสหกรณ์การเกษตร ได้พยายามจัดหาปุ๋ย เมล็ดพันธุ์พืช และปัจจัยการผลิตอื่นๆ มาจำหน่ายให้สมาชิกในราคายุติธรรมและรวบรวมผลิตผลหรือสินค้าของสมาชิกออกจำหน่ายให้ได้ราคาดี โดยการนำเอากำไรหรือคิดค่าบริการจากสมาชิกแต่น้อย หรือดำเนินการในราคาต้นทุน (Operating at Cost) เป็นต้น ฉะนั้น สหกรณ์จึงมิได้ดำเนินการเพื่อแสวงหากำไรแต่อย่างใดแต่เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิก แม้สิ้นปีสหกรณ์จึงมิได้ดำเนินการมีส่วนเกินหรือมีกำไรก็ไม่ได้ถือว่าเป็นกำไรแต่อย่างใด เพราะสหกรณ์ได้ผลกำไรดังกล่าวมาเฉลี่ยคืนสมาชิกตามส่วนธุรกิจที่กำกับสหกรณ์หรือที่เรียกว่า เงินปันผลตามส่วนธุรกิจ (Patronage Refun) ซึ่งก็เท่ากับว่าสหกรณ์ดำเนินงานในราคาต้นทุนนั่นเอง

6.4 การไม่แสวงหากำไร หลักที่สำคัญยิ่งอันหนึ่งของสหกรณ์ก็คือสหกรณ์มิได้มุ่งดำเนินการเพื่อแสวงหากำไร แต่เพื่ออำนวยความสะดวกและให้บริการแก่สมาชิกในสิ่งที่สมาชิกต้องการ เช่น สหกรณ์การเกษตรจัดหาเงินทุนมาให้สมาชิก ได้กู้ยืมไปประกอบอาชีพในอัตราดอกเบี้ยต่ำ จัดหาสินค้าและอุปกรณ์การผลิตมาจำหน่ายในราคายุติธรรม และรวบรวมผลิตผลออกขายให้ได้ราคาดีเพื่อป้องกันมิให้สมาชิกถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง ตลอดจนแนะนำส่งเสริมในการเพาะปลูกและการประกอบอาชีพด้วย ทั้งนี้เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกเท่าที่จำเป็นการสร้างความยุติกันดีให้แก่สมาชิกและสร้างความเป็นธรรมให้แก่สังคมด้วยนั่นเอง ฉะนั้นสหกรณ์จึงมิได้ดำเนินการเพื่อแสวงหากำไรแต่อย่างใด แต่ในทางตรงกันข้ามหากสหกรณ์ใดมุ่งดำเนินการเพื่อแสวงหากำไรหรือแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตัวเองแล้วก็เท่ากับเป็นการฝ่าฝืนหรือละทิ้งอุดมการณ์ด้านการสหกรณ์นั่นเอง ซึ่งนักสหกรณ์ทั่วโลกถือว่าเป็นการกระทำที่เลวร้ายและควรที่จะขจัดบุคคลเหล่านี้ให้หมดสิ้นไปจากการสหกรณ์ ฉะนั้นการที่สหกรณ์ได้ประสบผลสำเร็จมากหรือน้อยเพียงใด จึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับกำไรที่สหกรณ์ได้รับ แต่ขึ้นอยู่กับประโยชน์และบริการที่สมาชิกได้รับจากสหกรณ์เป็นสำคัญ ฉะนั้นผู้เขียนจึงใคร่ขออภัยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานสหกรณ์ได้พึงสังวรในหลัก

ความจริงอันนี้ไว้ให้มากกว่าอย่างมุ่งดำเนินงานเพื่อผลกำไรหรือเพื่อประโยชน์แก่ตัวเอง และให้แก่วงกฟองเป็นอันตราย แต่พึงดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของสมาชิกเป็นสำคัญ

6.5 การไม่กีดกันบุคคลภายนอก ได้กล่าวแล้วว่าสหกรณ์เป็นของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน ฉะนั้นสหกรณ์จึงถือหลักการเปิดรับสมาชิกโดยทั่วไป (Open Membership) เป็นหลักสำคัญในการดำเนินงาน ทั้งนี้เพื่อที่จะเปิดโอกาสให้บุคคลทุกคนที่สนใจได้มีโอกาสเข้าเป็นสมาชิกได้เท่าเทียมกัน โดยไม่มีการกีดกันแต่อย่างใด แต่บุคคลเหล่านั้นจะต้องเป็นผู้มีลักษณะนิสัยดี (Good Character) และมีความสนใจที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกด้วยความจริงใจและบริสุทธิ์ใจ ไม่ใช่สมัครเข้ามาเพื่อจะแสวงหาประโยชน์อันมิชอบธรรมหรือเพื่อจะทำลายสหกรณ์ ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าอุดมการณ์ทางสหกรณ์เป็นอุดมการณ์ที่ดีที่สุดในโลก เพราะตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความเสมอภาคและความยุติธรรม หลักการสหกรณ์ไม่มีการบังคับและไม่มีการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ซึ่งหาไม่ได้ในธุรกิจแบบอื่น เช่น ในระบบทุนนิยมและสังคมนิยม เป็นต้น

6.6 การดำเนินงานตามหลักประชาธิปไตย อุดมการณ์ที่สำคัญยิ่งอีกอันหนึ่งของสหกรณ์ก็คือ การดำเนินงานตามหลักประชาธิปไตย (Democratic Control) โดยสมาชิกแต่ละคนมีสิทธิออกเสียงได้เพียงเสียงเดียว (One Man, One Vote) ไม่ว่าบุคคลนั้นๆ จะถือหุ้นในสหกรณ์มากหรือน้อยเพียงใดก็ตาม ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้สหกรณ์ตกเป็นเครื่องมือแสวงหาผลประโยชน์ของคนหนึ่งคนใด หรือของบุคคลกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดโดยเฉพาะ ฉะนั้นสหกรณ์ขั้นปฐมจึงได้กำหนดให้สมาชิกคนหนึ่งมีสิทธิลงคะแนนได้เพียงเสียงเดียวเท่านั้น และนอกจากนั้นก็เพื่อที่จะควบคุมให้การดำเนินงานของสหกรณ์ได้เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกโดยแท้จริง จึงได้ตั้งอุดมการณ์อันนี้ไว้ซึ่งต่าง ๆ กับบริษัทที่ให้สิทธิลงคะแนนเสียงได้มากน้อยตามจำนวนหุ้นที่ถือ ซึ่งผู้นำทางสหกรณ์รุ่นก่อน ๆ ตระหนักดีว่าเป็นวิธีการที่ไม่พึงเอาเป็นเยี่ยงอย่างยิ่ง เพราะขัดต่อหลักความเสมอภาคและความยุติธรรมของมนุษย์ซึ่งสหกรณ์ได้พยายามที่จะต่อสู้และลบล้างตลอดมา

6.7 การส่งเสริมการศึกษา การให้การศึกษาอบรมแก่สมาชิก (Membership Education) เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งต่อการพัฒนางานสหกรณ์ สหกรณ์จะก้าวหน้าหรือถอยหลังย่อมขึ้นอยู่กับพื้นฐานการศึกษาของสมาชิกเป็นสำคัญเพราะมีหลักฐานปรากฏในประเทศด้อยพัฒนาหลายประเทศว่า แม้รัฐบาลจะได้พยายามส่งเสริมและให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่แล้วก็ตามแต่สหกรณ์ก็ยังล้มเหลวและล่าหลัง หรือไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควรจะเป็นอยู่นั่นเอง ทั้งนี้เป็นเพราะสมาชิกด้อยการศึกษา ขาดความเข้าใจในหลักและวิธีดำเนินธุรกิจแบบสหกรณ์

ตลอดจนขาดการร่วมมือกันอย่างจริงจังด้วย ฉะนั้นสหกรณ์จึงได้ถือเอาการให้การศึกษาอบรมแก่สมาชิก กรรมการ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์เป็นงานหลักที่สำคัญยิ่งอันหนึ่งของสหกรณ์ เพื่อที่จะให้สหกรณ์สามารถดำเนินงานได้ผลสำเร็จสมความมุ่งหมาย ซึ่งการให้การศึกษาอบรมนี้สหกรณ์มิได้จำกัดเฉพาะการให้การศึกษาอบรมที่เกี่ยวกับหลักและอุดมการณ์ทางสหกรณ์เท่านั้น แต่ได้มุ่งที่จะให้สมาชิก กรรมการ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ได้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ กรรมการ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ด้วยตนเองได้ด้วย

ดังนั้นการให้การศึกษาอบรมทางสหกรณ์จึงมีขอบเขตกว้างขวางมากแล้วแต่ลักษณะอาชีพและรูปแบบของสหกรณ์นั้น ๆ นอกจากนั้นสหกรณ์ยังได้มุ่งหวังที่จะฝึกสอนและปลูกฝังอุดมการณ์ให้สมาชิกเป็นคนดี มีศีลธรรม มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และต่อสังคมอีกด้วย เพราะหากสังคมใดที่ประกอบไปด้วยสมาชิกที่ลักษณะอุปนิสัยดีแล้ว สังคมนั้นย่อมจะมีความสุขความเจริญด้วยประการทั้งปวง อย่างเช่นสังคมสหกรณ์ในเดนมาร์ก สวีเดนและฟินแลนด์ เป็นต้น (การิม ยูซูฟี. 2548 : 135-138)

สรุปได้ว่า อุดมการณ์ทางสหกรณ์ แบ่งออกเป็น 7 ประการคือ 1) การร่วมมือกัน 2) การช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 3) การอำนวยความสะดวกและบริการแก่สมาชิก 4) การไม่แสวงหากำไร 5) การไม่กีดกันบุคคลภายนอก 6) การดำเนินงานตามหลักประชาธิปไตย 7) การส่งเสริมการศึกษา การให้การศึกษาอบรมแก่สมาชิก

7. ประเภทของสหกรณ์ในประเทศไทย

ประเทศไทยมีสหกรณ์ 6 ประเภทด้วยกัน กำหนดขึ้นตามกฎหมายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2516) ออกตามความในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 ซึ่งให้ไว้ ณ วันที่ 2 ตุลาคม 2516 ดังนี้

1. สหกรณ์การเกษตร (Agricultural Co-operative) เป็นสหกรณ์ที่มีสมาชิกประกอบด้วยเกษตรกร ลักษณะการดำเนินงานเป็นแบบอเนกประสงค์ ดำเนินงานกิจกรรมหรือธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเกษตร ได้แก่ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตร การตลาด การส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น โครงสร้างของสหกรณ์การเกษตรแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ สหกรณ์ขั้นปฐม (เป็นสหกรณ์ระดับท้องถิ่นครอบคลุมอาณาเขตทั้งอำเภอ) ชุมชุมสหกรณ์ระดับจังหวัด และชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติ

2. สหกรณ์ประมง (Fishery Co-operative) เป็นสหกรณ์ของผู้ประกอบอาชีพประมงทั้งในน้ำจืดและในน้ำเค็ม รวมทั้งการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา ลักษณะ

การดำเนินกิจกรรมหรือธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวกับการประมง การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น ในปัจจุบันสหกรณ์ประเภทนี้มีจำนวนไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะอยู่ในแถบชายทะเล เช่น จังหวัดสมุทรสงคราม สมุทรสาคร สตูล ปัตตานี เป็นต้น

3. สหกรณ์นิคมที่ดิน (Land Settlement Co-operative) เป็นสหกรณ์ที่ตั้งขึ้นโดยวัตถุประสงค์หลักเพื่อช่วยเหลือสมาชิกให้มีที่ดินทำกินของตนเอง โดยจัดหาที่ดินผืนใหญ่มาปรับปรุงแล้วจัดสรรให้สมาชิกที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองหรือมีไม่เพียงพอได้เข้าครอบครองทำประโยชน์ในการจัดหาปัจจุบันนอกจากหน้าที่จัดสรรที่ดินดังกล่าวแล้วยังดำเนินธุรกิจด้านอื่น เช่น การให้บริการสินเชื่อ การตลาด การจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรเช่นเดียวกับสหกรณ์การเกษตรอีกด้วย

4. สหกรณ์ร้านค้า (Consumers' Co-operative) สหกรณ์ร้านค้าหรือสหกรณ์การซื้อของ ผู้บริโภค เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการจัดหาสิ่งของ เครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายให้สมาชิกเพื่อช่วยเหลือไม่ให้สมาชิกถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้า สหกรณ์ประเภทนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตชุมชนที่มีประชาชนหนาแน่น มีทั้งที่จัดขึ้นในหมู่ประชาชนทั่วไปในสถาบันการศึกษา และในหน่วยงานหรือองค์การอื่น ๆ

5. สหกรณ์บริการ (Service Co-operative) เป็นสหกรณ์ที่จัดขึ้นในกลุ่มประชาชนประกอบอาชีพในการให้บริการหรือใช้บริการสาธารณูปโภค หรือประกอบอาชีพอิสระอื่นๆ เช่น สหกรณ์เดินรถรับจ้าง สหกรณ์นักเขียน สหกรณ์ทอผ้า สหกรณ์การภาพยนตร์ สหกรณ์ผู้จัดหางาน เป็นต้น การดำเนินงานของสหกรณ์จะมุ่งให้บริการแก่สมาชิกตามประเภทของบริการนั้นๆ เช่น จัดหาเครื่องมืออำนวยความสะดวกและมาตรการที่จำเป็นในการให้บริการตามความมุ่งหมาย

6. สหกรณ์ออมทรัพย์ (Thrift and Credit Co-operative) เป็นสหกรณ์ที่มุ่งส่งเสริมการออมทรัพย์ และการให้บริการกู้ยืมเงินแก่สมาชิกเมื่อมีความจำเป็น มักตั้งขึ้นให้บริการแก่ประชาชนในที่ทำงานในหน่วยงานเดียวกัน ซึ่งส่วนใหญ่จะมีรายได้ประจำเป็นรายเดือน ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู ตำรวจ ข้าราชการ ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2548 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดประเภทสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียน โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 33 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 45 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้

โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ดังนี้ ประเภทสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียน คือ (สุวรรณา รุโรชติ. 2547 ; 9-10)

- 6.1 สหกรณ์การเกษตร
- 6.2 สหกรณ์ประมง
- 6.3 สหกรณ์นิคม
- 6.4 สหกรณ์ร้านค้า
- 6.5 สหกรณ์บริการ
- 6.6 สหกรณ์ออมทรัพย์
- 6.7 สหกรณ์เครดิตยูเนียน

สรุปได้ว่า ประเภทของสหกรณ์ในประเทศไทย แบ่งตามกฎกระทรวงของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในปี พ.ศ. 2548 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แบ่งออกเป็น 7 ประเภทคือ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการ สหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์เครดิตยูเนียน

7.1 สหกรณ์การเกษตร

7.1.1 ความหมายของสหกรณ์การเกษตร

สหกรณ์การเกษตรคือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้มีอาชีพทางการเกษตร รวมกันจัดตั้งขึ้นและจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิกและช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น (สำนักบริหารเงินทุน กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2554 : 5)

สรุปได้ว่า สหกรณ์การเกษตร คือ การรวมกลุ่มกันของผู้มีอาชีพการเกษตร จัดตั้งขึ้นและจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยการสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกัน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิก เช่น การให้สินเชื่อเงินกู้ การรับเงินฝาก การจัดการสินค้าวัสดุการเกษตรและเครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่าย การรวบรวมผลิตผล การเกษตรและผลิตภัณฑ์ของสมาชิกมาจัดจำหน่าย เพื่อช่วยยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น

7.1.2 วัตถุประสงค์และการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร

สหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจแบบอเนกประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้สมาชิก

ดำเนินธุรกิจร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือส่วนรวม โดยใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามตามพื้นฐานของมนุษย์ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ การประกอบอาชีพของเกษตรกรมักประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ รัฐบาลจึงส่งเสริมให้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้

1. ให้สินเชื่อเพื่อการเกษตร
2. จัดหาวัสดุการเกษตรและสิ่งของจำเป็นจำหน่าย
3. จัดหาตลาดจำหน่ายผลิตผลและผลิตภัณฑ์ของสมาชิก
4. รับฝากเงิน
5. จัดหาบริการและบำรุงที่ดิน
6. ส่งเสริมความรู้ทางการเกษตรแผนใหม่
7. ให้การศึกษาอบรมทางสหกรณ์

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการตลาด จึงมีสหกรณ์ที่ดำเนินงานแบ่งได้ 3 ระดับ คือ

1. สหกรณ์ขั้นปฐมหรือสหกรณ์ท้องถิ่น มีอยู่ 3 ประเภท คือ สหกรณ์การเกษตรทั่วไป สหกรณ์การเกษตรในเขตพัฒนา และสหกรณ์การเกษตรรูปพิเศษ
2. สหกรณ์ขั้นมัธยมหรือชุมนุมสหกรณ์จังหวัด
3. สหกรณ์ขั้นยอดหรือชุมนุมสหกรณ์การเกษตรระดับชาติ

เนื่องจากการประกอบอาชีพของเกษตรกร มักประสบปัญหาที่สำคัญ ดังนี้

1. ขาดแคลนเงินทุน เงินทุนที่ใช้ในการประกอบอาชีพมีไม่เพียงพอ ต้องกู้ยืมจากพ่อค้าหรือนายทุนในท้องถิ่น ซึ่งต้องเสียดอกเบี้ยแพง
2. ขาดแคลนที่ดินทำกิน เกษตรกรบางรายมีที่ดินทำกินน้อย บางรายไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ต้องเช่าที่ดินผู้อื่นทำกิน โดยเสียค่าเช่าแพงและถูกเอารัดเอาเปรียบจากการเช่า
3. ปัญหาในเรื่องการผลิต เกษตรกรขาดความรู้เกี่ยวกับการผลิตสมัยใหม่ ที่ถูกต้อง เช่น การใช้ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ทำให้ผลผลิตที่ได้รับต่ำไม่คุ้มกับการลงทุน นอกจากนั้นผลผลิตที่ได้ไม่มีคุณภาพ และไม่เป็นที่ต้องการของตลาด ขาดปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็น เช่น ระบบชลประทาน

4. ปัญหาการตลาด เกษตรกรถูกเอารัดเอาเปรียบในเรื่องการชั่ง ตวง วัด และมีความจำเป็นต้องจำหน่ายผลผลิตตามฤดูกาล เนื่องจาก ไม่มีที่เก็บรักษาผลผลิต จึงถูกกดราคาจากพ่อค้า เป็นเหตุให้ไม่มีรายได้เพื่อนำมาใช้จ่ายในครอบครัวปัญหาทางเศรษฐกิจข้างต้นมีผลกระทบต่อสังคมในชุมชน ทำให้คุณภาพชีวิตและฐานะความเป็นอยู่ต่ำกว่าการประกอบอาชีพอื่น ขาดการศึกษา การอนามัย และขาดความปลอดภัยในทรัพย์สิน

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์และการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินธุรกิจร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือส่วนรวม โดยใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามตามพื้นฐานของมนุษย์ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวม ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์

7.1.3 บทบาทของสหกรณ์การเกษตร

จากปัญหาที่เกษตรกรประสบอยู่ทั่วไปดังกล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นเรื่องยากที่เกษตรกรแต่ละคนจะแก้ปัญหาได้สำเร็จตามลำพังตนเอง หนทางที่จะสำเร็จได้สหกรณ์การเกษตรจึง ได้จัดตั้งขึ้น โดยการรวมกลุ่มกันเป็นสหกรณ์และจดทะเบียนให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวมต่อไป ทั้งนี้สหกรณ์การเกษตรมีบทบาทในการช่วยเหลือสมาชิกในการแก้ปัญหาต่างๆ ไว้ดังนี้

1. ธุรกิจการซื้อ คือ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช เมล็ดพืช และสิ่งของที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิก โดยจะสำรวจความต้องการของสมาชิกก่อน แล้วสหกรณ์จะเป็นผู้จัดหาจำหน่ายต่อไป ซึ่งเพราะการรวมซื้อในปริมาณมากจะทำให้ซื้อได้ในราคาต่ำลง และเมื่อถึงสิ้นปีหากสหกรณ์มีกำไรก็จะนำเงินจำนวนนี้มาเฉลี่ยคืนแก่สมาชิกด้วย

2. ธุรกิจขายหรือการรวบรวมผลผลิตให้แก่สมาชิกทำให้มีอำนาจการต่อรองมากขึ้น ผลผลิตจะขายได้ในราคาสูง สมาชิกไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าในเรื่องการชั่ง ตวง วัด หรือถูกกดราคาในการรับซื้อผลผลิต

3. ธุรกิจธนกิจ (สินเชื่อ)

- 3.1 การให้เงินกู้ เมื่อเกษตรกรรวมตัวกันเป็นสหกรณ์สามารถสร้างความเชื่อถือให้กับสถาบันการเงิน หน่วยงานของทางราชการและบุคคลทั่ว ๆ ไป โดยสหกรณ์

จะจัดหาเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำมาให้สมาชิกนำไปลงทุนเพื่อการเกษตร ซึ่งสหกรณ์จะพิจารณาจากแผนดำเนินการหรือแผนการใช้เงินกู้ของสมาชิกประกอบการให้เงินกู้ เช่น สหกรณ์อาจให้เงินกู้แก่สมาชิกเพื่อนำไปซื้อวัสดุการเกษตร ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในครอบครัวหรือเพื่อนำไปบุกเบิกปรับปรุงที่ดิน หรือจัดซื้อที่ดินการเกษตรในกรณีที่สมาชิกไม่มีที่ดินทำกิน หรือมีน้อยไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร

3.2 การรับฝากเงิน เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักและเห็นคุณค่าประโยชน์ของการออมทรัพย์ และเพื่อเป็นการระดมทุนในสหกรณ์ สหกรณ์จะรับเงินฝากจากสมาชิก 2 ประเภท คือ เงินฝากออมทรัพย์ และเงินฝากประจำ โดยสหกรณ์จะจ่ายดอกเบี้ยในอัตราเดียวกับธนาคารพาณิชย์

4. ธุรกิจการส่งเสริมอาชีพและบริการ สหกรณ์อาจจัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ด้านการเกษตรคอยให้ความรู้และคำแนะนำทางด้านการเกษตร หรืออาจขอความร่วมมือจากหน่วยงานราชการอื่น ในการให้คำปรึกษาแนะนำให้สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจในหลักวิชาการแผนใหม่ ตลอดจนการวางแผนการผลิตให้สามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและปริมาณตรงกับความต้องการของตลาด นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้กลุ่มแม่บ้านสหกรณ์ทำอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว

5. การศึกษาอบรม สหกรณ์จะจัดให้มีการศึกษาอบรมแก่สมาชิก คณะกรรมการสหกรณ์ ผู้จัดการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์อยู่เสมอ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบถึงหลักการ วิธีการสหกรณ์ สิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล

สรุปได้ว่า บทบาทของสหกรณ์การเกษตร มีบทบาทในการช่วยเหลือสมาชิกในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ไว้ดังนี้คือ 1) ธุรกิจการซื้อ เช่น จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสิ่งของที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิก ธุรกิจขายหรือการรวบรวมผลผลิตให้แก่สมาชิกทำให้มีอำนาจการต่อรองมากขึ้น การให้สินเชื่อแก่สมาชิก การส่งเสริมอาชีพและบริการ และการศึกษาอบรม เป็นต้น

7.1.4 หลักเกณฑ์การจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร

หลักเกณฑ์การจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร มีดังนี้คือ

1. เกษตรกรมีความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพ และต้องการรวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์ เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างแท้จริง
2. เป็นบุคคลธรรมดา บรรลุนิติภาวะ มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับและพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

3. มีสมาชิกมากพอที่จะดำเนินธุรกิจได้และมีผู้ทางที่จะขยายธุรกิจเมื่อ
ดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ไปแล้ว

4. สหกรณ์จะต้องดำเนินงานอย่างจริงจัง และดำเนินงานตาม
วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ เพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิก

5. เกษตรกรที่มีความประสงค์จะจัดตั้งสหกรณ์ ควรมีการออมเงินเพื่อ
เป็นทุนเบื้องต้นของสหกรณ์ ก่อนจะจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร

สรุปได้ว่า หลักเกณฑ์การจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร มีดังนี้คือ 1) เกษตรกร
มีความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพ และต้องการรวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์ 2) เป็นบุคคล
ธรรมดา บรรลุนิติภาวะ 3) มีสมาชิกมากพอที่จะดำเนินธุรกิจได้ 4) สหกรณ์จะต้องดำเนินงาน
อย่างจริงจัง 5) ควรมีการออมเงินเพื่อเป็นทุนเบื้องต้นของสหกรณ์

7.1.5 ลักษณะสหกรณ์การเกษตรของประเทศไทย

สหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. สหกรณ์ขั้นปฐมหรือสหกรณ์ท้องถิ่น เป็นสหกรณ์มีแผนดำเนินงาน
คลุมหนึ่งอำเภอและทำหน้าที่เป็นสหกรณ์เอกประสงค์ทุกสหกรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์การ
ดำเนินงานด้านสินเชื่อ การซื้อ การขาย ด้านการบริการและบำรุงที่ดิน ด้านส่งเสริมการเกษตร
และด้านการศึกษาอบรม เพื่อประโยชน์ของสมาชิก

2. สหกรณ์ขั้นมัธยมหรือชุมนุมสหกรณ์จังหวัด เป็นสหกรณ์ซึ่งจัดตั้งขึ้น
โดยสหกรณ์ขั้นปฐมอย่างน้อย 3 สหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของ
สหกรณ์ที่เป็นสมาชิกในด้านต่างๆ เช่น การเงิน ธุรกิจการขาย การซื้อ การแปรรูป และ
การตลาด

3. สหกรณ์ขั้นยอดหรือชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
เป็นองค์การที่ทำธุรกิจด้านการตลาด รวบรวมผลผลิตของสมาชิกจัดจำหน่ายทั้งภายในและ
ส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ จัดหาสินค้าเพื่อการผลิตทางการเกษตรมาจำหน่ายให้สมาชิกและ
ดำเนินการในเรื่องคลังสินค้า

สรุปได้ว่า ลักษณะสหกรณ์การเกษตรของประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3
ระดับ คือ 1) สหกรณ์ขั้นปฐมหรือสหกรณ์ท้องถิ่น 2) สหกรณ์ขั้นมัธยมหรือชุมนุมสหกรณ์
จังหวัด 3) สหกรณ์ขั้นยอดหรือชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

7.1.6 รูปแบบสหกรณ์การเกษตรไทย

สหกรณ์การเกษตรไทยที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ไม่รวมสหกรณ์ภาคการ

เกษตรอื่น เช่น สหกรณ์นิคม สหกรณ์ประมง สามารถแบ่งเป็นรูปแบบสหกรณ์ได้ดังนี้
(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2548 : 23)

1. แบ่งรูปแบบสหกรณ์อย่างกว้างๆ การแบ่งรูปแบบสหกรณ์อย่างกว้างๆ แบ่งได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1.1 สหกรณ์การเกษตรทั่วไป เป็นสหกรณ์การเกษตรระดับอำเภอทั่วประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินธุรกิจร่วมกัน โดยใช้เงินทุนของสหกรณ์เอง หรือเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ หรือเงินกู้กรมส่งเสริมสหกรณ์ เช่น สหกรณ์การเกษตรปากเกร็ดจำกัด สหกรณ์การเกษตรสองพี่น้องจำกัด อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี สหกรณ์การเกษตรบ้านลาดจำกัด อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี เป็นต้น

1.2 สหกรณ์การเกษตรในเขตพัฒนา เป็นโครงการร่วมกันกับส่วนราชการอื่นๆ ที่ประสงค์จะใช้วิธีการสหกรณ์การเกษตรเข้าช่วยในพื้นที่ที่ส่วนราชการนั้นๆ ตั้งอยู่และใช้เงินทุนของส่วนราชการนั้นๆ การบริหารจัดการสหกรณ์มีจุดประสงค์ต้องการจัดตั้งเป็นหมู่บ้านสหกรณ์ เช่น สหกรณ์การเกษตรในเขต รพช. ของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท สหกรณ์การเกษตร กรป. กลาง ของกองบัญชาการทหารสูงสุด และสหกรณ์การเกษตรในเขตนิคมของกรมประชาสัมพันธ์

1.3 สหกรณ์การเกษตรรูปพิเศษ เป็นสหกรณ์การเกษตรที่จัดตั้งขึ้นตามกลุ่มอาชีพ โดยเฉพาะได้แก่

1.3.1 กลุ่มผู้ผลิต-ผู้ปลูก เช่น สหกรณ์ผู้ผลิตใบยาสูบ สหกรณ์ผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม สหกรณ์ผู้ผลิตไม้ดอกไม้ประดับแห่งประเทศไทย เป็นต้น

1.3.2 กลุ่มชาวไร่-ชาวนา เช่น สหกรณ์การเกษตรสวนส้ม บางมด สหกรณ์การเกษตรชาวไร่อ้อย สหกรณ์ชาวนาดำเนินสะดวก เป็นต้น

1.3.3 กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ เช่น สหกรณ์โคนม สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร สหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

2. แบ่งรูปแบบเฉพาะ การแบ่งเป็นรูปแบบเฉพาะมี 7 รูปแบบตามที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จำแนกไว้ดังนี้

2.1 สหกรณ์การเกษตรทั่วไป

2.2 สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ

2.3 สหกรณ์โคนม

2.4 สหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์

2.5 สหกรณ์ปฏิรูปที่ดิน

2.6 สหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง นพค.

สหกรณ์การเกษตรไทยรูปแบบต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น มีวิธีดำเนินธุรกิจในรูปแบบเดียวกัน เป็นการดำเนินงานในรูปแบบประสงค์ ทำธุรกิจหลายด้าน มีคณะกรรมการดำเนินการ ใช้ข้อบังคับและระเบียบแบบแผนที่คล้ายกัน

สรุปได้ว่า รูปแบบของสหกรณ์การเกษตร ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันไม่รวมสหกรณ์ภาคการเกษตรอื่น เช่น สหกรณ์นิคม สหกรณ์ประมง และแบ่งเป็นรูปแบบสหกรณ์ออกเป็น 2 รูปแบบใหญ่ๆ คือ 1) สหกรณ์การเกษตรแบบทั่วไป 2) สหกรณ์การเกษตรแบบเฉพาะ

7.1.7 รูปแบบการบริหารจัดการของสหกรณ์การเกษตร

แบบแผนพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ และฝ่ายจัดการ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของสภาพแวดล้อมภายในองค์กร พบว่า ความเป็นผู้นำขององค์กรจะมีบทบาทที่สำคัญต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กร ผู้นำที่ประสบความสำเร็จจะต้องวางโครงสร้างวัฒนธรรมองค์กรด้วยการเชื่อมโยงระหว่างความเป็นเลิศและพฤติกรรมทางจรรยาบรรณให้เกิดขึ้น

1. ความเป็นผู้นำ คือ ความสามารถที่มีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่นในด้านการกระทำตามที่ผู้นำต้องการให้กระทำ รูปแบบของความเป็นผู้นำจำแนกได้ 4 อย่างคือ

1.1 ผู้นำแบบเผด็จการ คือ บุคคลที่สั่งการในสิ่งที่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาต้องกระทำและคาดหวังไว้จะต้องมีการเชื่อฟังโดยไม่มีข้อสงสัย

1.2 ผู้นำแบบมีส่วนร่วม คือ บุคคลที่ยอมให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แต่อย่างไรก็ตามอาจจะรักษาอำนาจหน้าที่ของการตัดสินใจที่สำคัญเอาไว้

1.3 ผู้นำแบบประชาธิปไตย คือ บุคคลที่ได้พยายามจะทำในสิ่งที่ผู้ใต้บังคับบัญชาส่วนใหญ่ต้องการ ในสถานการณ์ปัจจุบันผู้นำแบบประชาธิปไตยมีความสำคัญมากเมื่อวิธีการดำเนินงานแบบที่ทีมงานได้ขยายตัวไป

1.4 ผู้นำแบบเสรีนิยม คือ บุคคลที่ไม่ได้มีส่วนร่วมกับการดำเนินงานของผู้ใต้บังคับบัญชาเลย การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ผู้นำจะปล่อยให้สมาชิกของกลุ่มตัดสินใจทุกอย่าง นอกจากนั้นผู้นำแบบดังกล่าวได้สนับสนุนคณะกรรมการและทีมงานเฉพาะกิจเฉพาะเรื่องเพื่อที่จะได้อภิปรายข้อปัญหาตั้งแต่กลยุทธ์ขององค์กรไปจนถึงการออกแบบงานใหม่ การ

คิดค้นบริการใหม่ๆ การมีส่วนร่วมของบุคลากรอันจะส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2. ค่านิยมร่วม คือ ค่านิยมและบรรทัดฐานที่ยึดถือร่วมกัน โดยสมาชิกขององค์กรที่ได้กลายเป็นรากฐานของระบบการบริหารและวิธีการปฏิบัติของบุคลากร คณะกรรมการ ฝ่ายจัดการภายในองค์กร หรืออาจเรียกว่า วัฒนธรรมองค์กร รากฐานของวัฒนธรรมองค์กร คือ ความเชื่อ ค่านิยมที่สร้างรากฐานทางปรัชญาเพื่อทิศทางขององค์กร โดยทั่วไปแล้วความเชื่อจะสะท้อนให้เห็นถึงบุคลิกภาพและเป้าหมายของผู้ก่อตั้งหรือผู้บริหารระดับสูง ต่อมาความเชื่อเหล่านั้นจะกำหนดบรรทัดฐานเป็นพฤติกรรมประจำวันขึ้นมาภายในองค์กร เมื่อก่านิยมและความเชื่อได้ถูกยอมรับทั่วทั้งองค์กร และบุคลากรกระทำตามค่านิยมเหล่านั้นแล้ว องค์กรก็จะมีวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง คณะกรรมการและฝ่ายจัดการที่บรรลุความสำเร็จ โดยทั่วไปจะปลูกฝังวัฒนธรรมพิเศษที่แทรกซึมไปทั่วทุกด้านขององค์กร ทั้งนี้เนื่องจากรากฐานของค่านิยมที่องค์กรได้สร้างขึ้นมาจะได้รับอิทธิพลจากปัจจัยหลายอย่าง เช่น ผลผลิต ลักษณะของการแข่งขัน ประเภทของลูกค้าและเทคโนโลยี องค์กรที่ประสบความสำเร็จสูงจะมุ่งค่านิยมที่โดดเด่น เช่น การบริการ คุณภาพผลผลิต และบริการ การคิดค้นสิ่งใหม่ๆ ความรวดเร็วหรือประสิทธิภาพในการผลิตและการให้บริการ

3. บุคลากร คือ ทรัพยากรมนุษย์ นับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กร องค์กรจะประสบความสำเร็จหรือไม่ส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับจัดการทรัพยากรมนุษย์ การวางแผนทรัพยากรมนุษย์เป็นกระบวนการวิเคราะห์ความต้องการทรัพยากรมนุษย์ในอนาคต แผนกลยุทธ์ที่องค์กรได้กำหนดไว้จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงจำนวนความต้องการบุคลากรและการตัดสินใจเกี่ยวกับส่วนประกอบของงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร รวมถึงคุณลักษณะของบุคลากรที่เหมาะสมกับงานแต่ละประเภท การจัดหาบุคลากรเข้าทำงาน เป็นกระบวนการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานในตำแหน่งต่างๆ ภายในองค์กร โดยวิธีการสรรหาและคัดเลือกผู้สมัครที่เหมาะสม ปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นภายในองค์กรคือการขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะหรือความชำนาญ จึงเป็นอุปสรรคต่อองค์กรที่กำลังขยายตัว ดังนั้น องค์กรจึงต้องมีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร ตลอดจนการบริหารค่าตอบแทนการประเมินผลการปฏิบัติงาน การโยกย้ายและปรับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่เพื่อเพิ่มขีดสมรรถนะสูงสุดของบุคลากรอันจะนำไปสู่ผลสำเร็จขององค์กร

3.1 การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategic Implementation) จากกลยุทธ์ต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้จะแปลงออกเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งโดยทั่วไปประกอบด้วย

กิจกรรมที่ต้องทำเวลาดำเนินการ ผู้ปฏิบัติ/รับผิดชอบ งบประมาณดำเนินงาน ตัวชี้วัด ทั้งนี้โดยมีโครงสร้างองค์กร ระบบงานเทคโนโลยี ฯลฯ รองรับ ซึ่งการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติจะประกอบด้วยกระบวนการงานย่อยๆ ได้แก่

3.1.1 การจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) แผนปฏิบัติการจะเป็นแผนที่ถูกกำหนดขึ้น โดยระบุรายละเอียดเกี่ยวกับแผนงานและโครงการต่างๆ ที่มีเป้าหมายผลงาน สอดคล้องกับเป้าประสงค์และเป้าหมายของแผนกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ โดยทั่วไปแล้วการกำหนดแผนปฏิบัติการจะเป็นแผนรายปี โดยหน่วยปฏิบัติจะต้องแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของผลงานที่จะเกิดขึ้นอย่างน้อย 2 ระดับ ได้แก่ ผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ดังนั้น รูปแบบของแผนปฏิบัติการที่จัดทำจึงมักนิยมดำเนินการโดยใช้กรอบการวางแผนแบบเหตุผลสัมพันธ์ (Logical frame work project planning) ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ (ในระดับต่างๆ) ด้วยตัวชี้วัดความสำเร็จและทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินงาน

3.1.2 การปฏิบัติการ (Take Action) การปฏิบัติการเป็นกระบวนการดำเนินตามแผนงาน งาน/โครงการ และกิจกรรมที่กำหนดไว้ โดยทั่วไปจะมี 2 ส่วน คือ

4. การปฏิบัติตามแผนงาน งาน/โครงการ ตามกลยุทธ์ขององค์กรเพื่อดำเนินการจัดทำผลผลิตหรือให้บริการแก่ลูกค้าหรือผู้รับบริการ

5. การปฏิบัติตามแผนงาน งาน/โครงการ ที่เป็นพันธกิจสนับสนุน ได้แก่ การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ในองค์กร หรือการพัฒนาองค์กรและการจัดการ (Management Development) เพื่อช่วยเสริมสร้างสมรรถนะการเรียนรู้ให้องค์กรมีความพร้อมที่จะปรับปรุงตนเอง ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้แผนปฏิบัติการเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยทั่วไปสิ่งที่ต้องการดำเนินการ ได้แก่ การปรับปรุงโครงสร้างองค์กร การปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากร การจัดการระบบสารสนเทศ และการบริหารคุณภาพ เพื่อเพิ่มผลผลิต ฯลฯ

สรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารจัดการของสหกรณ์การเกษตร เป็นแบบแผนพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ และฝ่ายจัดการเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ซึ่งพบว่ามีแบบแผน 5 ประการคือ ความเป็นผู้นำ คำนึงร่วม บุคลากร การปฏิบัติตามแผนงาน และการพัฒนาองค์กร

7.1.8 โครงสร้างของสหกรณ์การเกษตร

โครงสร้างการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร ต้องมีส่วนประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. สมาชิก
2. คณะกรรมการดำเนินการ
3. ผู้ตรวจสอบกิจการ
4. ฝ่ายจัดการ

สรุปได้ว่า โครงสร้างของสหกรณ์การเกษตร ประกอบด้วย 4 ส่วนที่สำคัญ คือ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ ผู้ตรวจสอบกิจการ และฝ่ายจัดการ

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น ได้แก่ ความหมายของความคิดเห็น ประเภทของความคิดเห็น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น และการวัดความคิดเห็น ขอนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ความหมายของความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น ได้มีผู้ให้ความหมายแตกต่างกัน ดังนี้

ปทานุกรมสังคมวิทยา (ราชบัณฑิตยสถาน. 2548 : 246) ได้บัญญัติคำว่าความคิดเห็นซึ่งตรงกับคำว่า Opinion ในภาษาอังกฤษไว้ว่า หมายถึง

1. ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยัน ได้เสมอไปก็ตาม
2. ทศนะหรือประมาณการเกี่ยวกับเนื้อหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง
3. คำแถลงที่ยอมรับนับถือกันว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้นำมาขอปรึกษาคำว่าความคิดเห็นมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า เจตคติ ซึ่งมีคำอธิบายไว้ว่าแนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสนับสนุน หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่างหรือต่อบุคคลบางคน

บุญเรียง ขจรศิลป์ (2548 : 78) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกจากราของเจตคติ การที่บุคคลกล่าวว่าเขามีความเชื่อหรือความรู้สึกอย่างไรเป็นการแสดงความคิดเห็นของบุคคล

สุรินทร์ ทองคำ (2549 : 54) สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยวาจา หรือการเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ อาจเป็นไปในแนวทางใดแนวทางหนึ่ง คือ อาจจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

นพมาศ ชีรเวทิน (2550 : 99) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งที่มีมนุษย์ได้แสดงออกมาโดยการพูดหรือการเขียน มนุษย์นั้นพูดจริงจากใจ พูดตามสังคมหรือพูดเพื่อเอาใจ ผู้ฟังก็ตามแต่เมื่อพูดหรือเขียนออกไปแล้วก็ทำให้เกิดผลได้ คนส่วนใหญ่มักถือว่าสิ่งที่มนุษย์แสดงออกมานั้นเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความในใจ ด้วยเหตุนี้จึงนิยมกันมากที่จะสำรวจความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือที่เรียกว่าประชามติ (Polling) จึงกล่าวได้ว่า การหยั่งประชามติเป็นเครื่องมือสำคัญทางวิชาการที่ได้ศึกษาและสำรวจการแสดงออกทางความคิดเห็นปัจจุบัน

จำลอง เงินดี (2551 : 2) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่าเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดในลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ ความคิดเห็นอาจกล่าวได้ว่าเป็นการแสดงออกของทัศนคติก็ได้ สังเกตและวัดได้จากคน แต่มีส่วนแตกต่างไปจากทัศนคติ

ชยากร เทศะบำรุง (2552 : 6) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะความคิดเห็นจะเกี่ยวข้องกับทัศนคติและค่านิยม โดยเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับจิต ลักษณะของบุคคลหรือสังคม ค่านิยมเป็นเรื่องราวทางจิตอย่างกว้าง ๆ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

สรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึก ทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยม แต่ละบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของเรื่องราว หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ประสบในสังคม โดยพื้นฐานมาจากภูมิหลังทางสังคม ความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของบุคคลนั้น ๆ โดยไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว

2. ประเภทของความคิดเห็น

Reamer (1989 : 6) กล่าวว่าความคิดเห็นมี 2 ประการด้วยกัน คือ

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุด – เชิงลบสุด (Extreme Opinion) เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ทิศทางบวกสุดได้แก่ ความรักจนหลงทิศทางลบสุด ได้แก่ ความรังเกียจ ความคิดเห็นนี้รุนแรง

2. ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Contents) การมีความเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้สึกความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้สึกในทางที่ดี ชอบ ยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี ได้แก่ ไม่ชอบ ไม่ยอมรับ ไม่เห็นด้วย

สรุปได้ว่า ประเภทของความคิดเห็น แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ 1) ความคิดเห็นเชิงบวกสุด – เชิงลบสุด เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ 2) ความคิดเห็นจากความรู้อย่างเข้าใจ เป็นการมีความเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้สึกความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

การแสดงความคิดเห็นเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล ซึ่งความคิดเห็นของแต่ละคนต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งแม้เป็นเรื่องเดียวกัน ไม่จำเป็นต้องเหมือนกันเสมอไป และอาจแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ได้รับมาจนมีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็น

Osama (1995 : 133) ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น ดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย (Genetic and physiological factors)

เป็นปัจจัยตัวแรกที่ไม่ค่อยจะได้พูดถึงมากนัก โดยมีการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านพันธุกรรมจะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคล ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษา เจตคติ หรือความคิดเห็นของบุคคลนั้นๆ ได้ ปัจจัยด้านร่างกาย เช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลกระทบจากการใช้ ยาเสพติด จะมีผลต่อความคิดเห็นและเจตคติของบุคคล เช่น คนที่มีความคิดอนุรักษ์นิยมมักจะเป็นคนที่มีอายุมาก เป็นต้น

2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล (Direct Personal Experience) คือ บุคคล

ได้รับความรู้สึกและความคิดต่างๆ จากประสบการณ์โดยตรง เป็นการกระทำหรือพบเห็นต่อสิ่งต่างๆ โดยตนเองทำให้เกิดเจตคติหรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับเช่น เด็กทารกที่แม่ได้ป้อนน้ำส้มคั้นให้ทาน เขาจะมีความรู้สึกชอบ เนื่องจากน้ำสั้มหวานเย็น ทำให้เขามีความรู้สึกต่อน้ำส้มที่ได้ทานเป็นครั้งแรกเป็นประสบการณ์โดยตรงที่เขาได้รับ

3. อิทธิพลจากครอบครัว (Parental Influence) เป็นปัจจัยที่บุคคลเมื่อเป็นเด็กจะได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่และครอบครัว ทั้งนี้เมื่อตอนเป็นเด็กเล็กๆ จะได้รับการอบรมสั่งสอน ทั้งในด้านความคิด การตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายการให้รางวัลและการลงโทษ ซึ่งเด็กจะได้รับจากครอบครัว และจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับมา

4. เจตคติและความคิดเห็นของกลุ่ม (Group Determinants of Attitude) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือเจตคติของแต่ละบุคคล เนื่องจากบุคคลจะต้องมีสังคมและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นความคิดเห็นและเจตคติต่างๆ จะได้รับการถ่ายทอดและ

มีแรงกดดันจากกลุ่ม ไม่ว่าจะเพื่อนในโรงเรียน กลุ่มอ้างอิงต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดความคล้อยตามเป็นไปตามกลุ่มได้

5. สื่อมวลชน (Mass Media) เป็นสื่อต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับสื่อเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ จะมีผลทำให้บุคคลมีความคิดเห็นมีความรู้สึกต่าง ๆ เป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อ

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลโดยตรง เช่น เพศ อายุ รายได้ และปัจจัยสภาพแวดล้อม คือ ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลโดยอ้อม เช่น สื่อมวลชน กลุ่มที่เกี่ยวข้อง และครอบครัว

4. การวัดความคิดเห็น

Best (1998 : 171) กล่าวว่า การวัดความคิดเห็นโดยทั่ว ๆ ไปจะต้องมีองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ บุคคลที่จะถูกวัด สิ่งเร้าและมีการตอบสนองซึ่งจะออกมาในระดับสูงต่ำมากน้อย วิธีวัดความคิดเห็นนั้น โดยมากจะใช้ตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ให้ผู้ที่ตอบคำถาม เลือกตอบคำถามและผู้ถูกวัดจะเลือกตอบความคิดเห็นของคนในเวลานั้น การใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นนั้นใช้การวัดแบบลิเคิร์ท โดยเริ่มด้วยการรวบรวมหรือการเรียบเรียงข้อความที่เกี่ยวกับความคิดเห็นจะต้องระบุให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดให้ ซึ่งข้อความแต่ละข้อความจะมีความคิดเห็นเลือกตอบออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับข้อความว่าเป็นไปในทางเดียวกัน (เชิงนิยมนหรือไม่นิยมน) เป็นข้อความเชิงบวก Positive หรือข้อความเชิงลบ Negative

สรุปได้ว่า การวัดความคิดเห็น เป็นการวัดความคิดเห็นหรือทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การวัดความคิดเห็นหรือทัศนคติมีหลายวิธีเช่น ใช้มาตราวัดของเซอร์สโตน มาตราวัดของลิเคิร์ท มาตราวัดจำแนกความหมาย เป็นต้น

ทฤษฎีการบริหารงาน

Gulick and Urwick (1939 : 197) ได้รวบรวมแนวคิดทางด้านการบริหารต่าง ๆ เอาไว้ในหนังสือชื่อ Paper on the Science of Administration โดยเสนอแนวคิดกระบวนการบริหาร ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีชื่อว่า “POSDCORB” จากภาระหน้าที่ที่สำคัญของ นักบริหารมี 7 ประการ คือ

1. การวางแผน (Planning) เป็นการวางแผนโครงการกิจกรรมซึ่งเป็นการเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการกำหนด โครงสร้างขององค์การโดยพิจารณาให้เหมาะสมกับงาน เช่น การแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรม กอง หรือแผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพงาน หรือจัดตามลักษณะเฉพาะของงาน (Specialization)
3. การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน (Staffing) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรนั่นเอง ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรมาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงานที่กำหนดไว้
4. การอำนวยการ (Directing) เป็นภารกิจในการใช้ศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) การจูงใจ (Motivation) และการตัดสินใจ (Decision making) เป็นต้น
5. การประสานงาน (Coordinating) เป็นการประสานให้ส่วนต่างๆ ของกระบวนการทำงานมีความต่อเนื่องกัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น
6. การรายงาน (Reporting) เป็นกระบวนการและเทคนิคของการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาตามชั้นได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงาน โดยที่มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) ในองค์กรอยู่ด้วย
7. การงบประมาณ (Budgeting) เป็นภารกิจที่เกี่ยวกับการวางแผน การทำบัญชี การควบคุมเกี่ยวกับการเงินและการคลัง

สรุปได้ว่า การบริหารงาน จัดได้ว่าเป็นหน้าที่สำคัญของนักบริหารเป็นส่วนหนึ่งที่ทุกๆ องค์กรต้องให้ความสำคัญ ตั้งแต่การวางแผนจนถึงเรื่องของงบประมาณคณะกรรมการดำเนินการซึ่งเป็นผู้บริหารของสหกรณ์ควรมีความรู้พื้นฐานในการบริหารงานเพื่อที่จะสามารถผลักดันสหกรณ์ให้พัฒนาอย่างยั่งยืนได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ขอนำเสนอตามลำดับดังนี้

สุวกิจ ศรีปัดดา (2546 : 35) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา ศึกษากรณี สถาบันราชภัฏมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า สถาบันราชภัฏมหาสารคาม มีค่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ มีค่าระดับการปฏิบัติงานเป็นร้อยละ 66.18 กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความเห็นเรื่องค่าระดับการปฏิบัติงานแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มาจากหน่วยงานแตกต่างกันมี ความเห็นเรื่องค่าระดับการปฏิบัติงานแตกต่างกันเช่นเดียวกัน ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการปฏิบัติงานของสถาบัน คือ ควรมีการทำงานโดยการมีส่วนร่วม มีความสามัคคี มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ กระจายอำนาจอย่างเสมอภาค พัฒนานุเคราะห์ให้มีคุณภาพและมีการประเมินผลงานที่เป็นระบบ ในการพัฒนาองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยสำคัญของธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาควรปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ตามลำดับความจำเป็นจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้

- 1) ความเป็นธรรม 2) ความโปร่งใส 3) ความมีอิสระ 4) การมีส่วนร่วม 5) ความมีประสิทธิผล 6) ความคล่องตัว

นพพล สุรนักครินทร์ (2547 : 54) ศึกษาเรื่องการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในเชิงบวก เมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยด้านบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ต่างกัน มีทัศนะต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยด้านขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ประชาชนมีทัศนะต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น พบว่าประชาชนมีทัศนะต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ปัจจัยด้านขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบล

สุรชิต พิสัยพันธ์ (2550 : 65) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดหนองคาย มีระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลักอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และทัศนคติที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งปัจจัยได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ต่อเดือน ความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล และทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กับระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ข้อเสนอแนะสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการให้ความรู้ต่อประชาชนเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับ การประชาสัมพันธ์เปิดเผยข้อมูลข่าวสารการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและที่สำคัญคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผนและร่วมติดตามประเมินผล เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนอย่างแท้จริง

จตุพร ผ่องสุข (2550 : 54-59) ได้ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้ 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ประชาชนที่มีระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า การบริหารงบประมาณ ไม่โปร่งใส การแก้ไขปัญหาไม่ทันต่อความต้องการของประชาชน ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อบต. ควรจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรม ควรแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างรวดเร็ว ควรจัดเวทีประชาคมเพื่อรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชน รัชชาสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน

พรนิชา เพิ่มพูน (2551 : 74) ได้ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวม พบว่า 1) มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความ

โปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักคุณธรรม และ ด้านหลักความคุ้มค่า 2) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรรถยา นรินทร์ (2552 : 54) ได้ศึกษา สภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย พบว่า 1) บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่าสภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ด้านการดำเนินงานตามหลักนิติธรรม ด้านการดำเนินงานหลักความรับผิดชอบ ด้านการดำเนินงานตามหลักการมีส่วนร่วม ด้านการดำเนินงานตามหลักความคุ้มค่า ด้านการดำเนินงานตามหลักความโปร่งใส และด้านการดำเนินงานตามหลักคุณธรรม 2) บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เห็นว่ามีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขอ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่สถานภาพสมรสต่างกัน เห็นว่าการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน โดยสรุปสภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยรายด้านที่มีสภาพการดำเนินงานต่ำที่สุดคือ ด้านหลักคุณธรรม ข้อเสนอแนะที่ได้ในการศึกษาครั้งนี้สามารถใช้เป็นประโยชน์และนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ให้บุคลากรปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลเพิ่มมากขึ้นต่อไป

นัฐพงษ์ ชูวรเชษฐ์ (2553 : 68) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษา พบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดอุดรธานี โดยรวม พบว่า มีการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และน้อยที่สุดด้านหลักความคุ้มค่า 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดอุดรธานี พบว่า อายุ ที่ต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อ

พิจารณาการบริหารงาน พบว่า แตกต่างกันในด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่า ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนราชการที่สังกัดที่ต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลรายด้าน พบว่า แตกต่างกันในด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธนภรณ์ บัวคำภา (2553 : 83) ได้ศึกษา การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของบุคลากร ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษากรณีเทศบาลตำบลคู้งตะเภา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ผลการศึกษาพบว่า นายกองค้การบริหารส่วนตำบลคู้งตะเภาในฐานะผู้นำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาล และมีการนำหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ในส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ในองค์การบริหารส่วนตำบลคู้งตะเภา นั้น ประกอบด้วย การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร การมีความพร้อมทางด้านทรัพยากร และด้านการเงิน รวมไปถึงจำนวนของบุคลากร สำหรับปัญหาในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติที่สำคัญ มี 2 ประการ คือ การมีระบบการให้รางวัลการประกวดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีหลักการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลที่ไม่ชัดเจน และบุคลากรบางส่วนไม่ยอมรับในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล

สุพจน์ เจริญจำ (2554 : 71) ได้ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอขามเฒ่า อําเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษา พบว่า 1) ประชาชนมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน ตำบล ปางมะค่า อำเภอขามเฒ่า อําเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ผลเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานของตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอ ขามเฒ่า อําเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกันและระดับ การศึกษาต่างกัน มีทัศนคติโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน สำหรับแนวทางการนำหลักธรรมาภิบาล ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอขามเฒ่า อําเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ เช่น หลักกนิติธรรม บุคลากรในองค์การ โดยเฉพาะผู้บริหารต้องมีความรอบรู้ ข้อกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นของ ประชาชนและการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง การปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดหลักความถูกต้องเป็นธรรมกับทุกฝ่ายและมีความ เสมอภาค เปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบกิจการภายในองค์การและเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างตรงไปตรงมา เปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้เพื่อเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญและการมีส่วนร่วมทุกมิติ มีการกำหนดเป้าหมายและมาตรฐาน โดยวางกรอบความรับผิดชอบขององค์การให้มีขอบเขตที่ชัดเจนครอบคลุมทั้งระบบงาน บริหารงานในองค์การให้เกิดความคุ้มค่า

นิทัศน์ เจียมศรีพงษ์ (2554 : 51) ได้ศึกษาธรรมชาติกับการบริหารงานสหกรณ์ การเกษตรสหกรณ์ชาวนาวิชัยบารมี จำกัด อำเภอวิชัยบารมี จังหวัดพิจิตร ผลการศึกษา พบว่าสหกรณ์มีการดำเนินงานที่มีลักษณะของหลักธรรมาภิบาล มีองค์ประกอบหลายด้าน สหกรณ์ในฐานะที่เป็นองค์กรทางธุรกิจที่ไม่แสวงหากำไร การพิจารณามุ่งไปที่หลักความโปร่งใส และหลักความสามารถในการตรวจสอบได้ และที่โดดเด่นเป็นพิเศษคือการบริหารงานที่มีความซื่อสัตย์สุจริต จากงานวิจัยพบว่าสหกรณ์มีลักษณะ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ทั้งในด้านระบบบัญชีการเงินและการดำเนินโครงการต่างๆ จนเป็นที่ยอมรับของสมาชิก

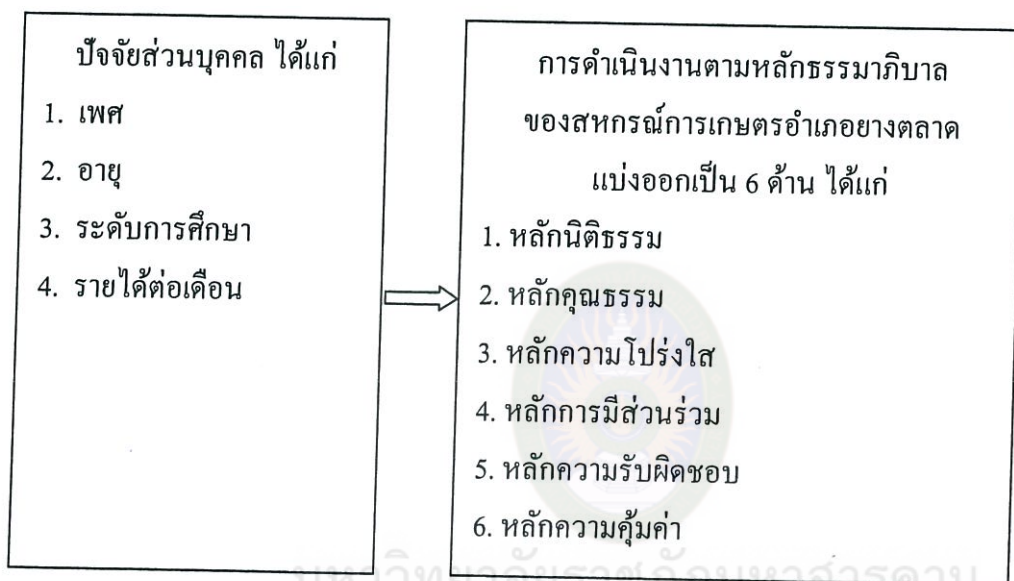
สรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องธรรมาภิบาล ที่มีผู้ได้ศึกษามาแล้ว พบว่าแตกต่างกันออกไปตามสภาพของแต่ละหน่วยงาน เช่น การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา ศึกษากรณี สถาบันราชภัฏมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า มีค่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับข้อเสนอแนะการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล เช่น หลักนิติธรรม ควรมีการให้ความรู้ต่อประชาชนเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับ การประชาสัมพันธ์เปิดเผยข้อมูลข่าวสารการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และหลักการมีส่วนร่วม ควร การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผนและร่วมติดตามประเมินผล เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนอย่างแท้จริง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ของสำนักบริหารเงินลงทุน กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2554 : 27 – 28) เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ตามรายละเอียด ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอ
ยางตลาด ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรอำเภอ
ยางตลาดจำนวน 3,119 คน (สหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด. 2557 : 1)
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์การเกษตร
อำเภอยางตลาด จำนวน 355 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ (Yamane. 1973 :
727) ดังนี้คือ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

จากสูตร n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับให้เกิดได้ไม่เกิน .05

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{3,119}{1 + 3,119 (.05)^2}$$

$$n = \frac{3,119}{1 + 7.7975}$$

$$n = \frac{3,119}{8.7975}$$

$$n = 354.53$$

ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 354.53 คน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ จำนวน 355 คน ปรากฏตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ลำดับที่	รายชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง (คน)
	<u>ตำบลยางตลาด</u>		
1	บ้านโคก	56	6
2	บ้านห้วยจั่ว	62	7
3	บ้านค้อ-ยางน้อย	60	7
4	บ้านฮ่องฮี	39	4
5	บ้านสว่างอารมณ์	28	3
6	บ้านคอนยูง - จอมศรี	63	7
7	บ้านห้วยจั่ว หมู่ 2	45	5
	<u>ตำบลคลองขาม</u>		
8	บ้านโคกสี	47	5
9	บ้านหนองบัวหน่วย	36	4
10	บ้านขาม	21	2
11	บ้านหนองแวงฮี	107	12
12	บ้านสา	56	6
13	บ้านหนองบัวไทย	49	6

ลำดับที่	รายชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง (คน)
	<u>ตำบลหนองฮีเต่า</u>		
14	บ้านหนองฮีเต่า	82	9
15	บ้านหลักด่าน - โนนชาด	13	2
16	บ้านดงน้อย	90	10
17	บ้านคอนกลอย	41	5
	<u>ตำบลหัวงัว</u>		
18	บ้านหนองกุง (หัวงัว)	116	14
19	บ้านเสียวเหนือ	66	8
20	บ้านหนองลุมพุก	16	2
21	บ้านหนองเต้	21	2
22	บ้านเสียวใต้	56	6
23	บ้านหนองโจด	55	6
24	บ้านกุดสังข์	24	3
	<u>ตำบลอุ่มเม่า</u>		
25	บ้านคำม่วง - ดอนขี้เหล็ก	25	3
26	บ้านโคกศรี	20	2
27	บ้านท่างาม	50	6
28	บ้านอุ่มเม่า	21	2
	<u>ตำบลนาดี</u>		
29	นาดี	110	13
30	ขม้น	6	1
31	ปอแดง	6	1
	<u>ตำบลคอนสมบูรณ์</u>		
32	บ้านคอนยานาง	12	2

ลำดับที่	รายชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง (คน)
33	บ้านดงเค็ง	11	2
34	บ้านป่าแดง	92	10
	<u>ตำบลบัวบาน</u>		
35	บ้านโคกก่อง - เชียงงาม	51	6
36	บ้านตุม	27	3
37	บ้านแดง , เว่อ	83	9
38	บ้านคำแมด	20	2
39	บ้านโนนนาค	41	5
40	บ้านเชียงสา	29	3
41	บ้านโคกคำ	74	8
	<u>ตำบลเว่อ</u>		
42	บ้านห้วยเตย	35	4
43	บ้านหนองเสือ	49	6
	<u>ตำบลนาเชือก</u>		
44	บ้านนาเชือก - แสนสำราญ	113	13
45	บ้านนาแก - นาโพธิ์ศรี	36	4
46	บ้านวังฝ้างแดง	43	5
47	บ้านหนองกาว	19	2
	<u>ตำบลอิติ</u>		
48	บ้านขางคำ	47	5
49	บ้านแก	31	4
50	บ้านหนองแวงบ่อแก้ว	37	4
51	บ้านคอนสี	18	2
52	บ้านหนองแวงใต้	29	3

ลำดับที่	รายชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง (คน)
	<u>ตำบลห้วยน้ำคำ</u>		
53	บ้านห้วยน้ำคำ	83	9
54	บ้านโคกใหญ่ - โคกค่าย	32	4
55	บ้านดงบัง - ดอนกลาง	40	5
56	บ้านโพนสิม	118	14
57	บ้านหนองหัวช้าง	24	3
58	บ้านสร้างหิน	21	2
	<u>ตำบลเขาพระนอน</u>		
59	บ้านหนองกุง (เขาพระนอน)	89	10
	<u>ตำบลหนองตอกแป้น</u>		
60	บ้านหนองตอกแป้น	63	7
61	บ้านคำไฮ	98	11
	<u>ตำบลโนนสูง</u>		
62	บ้านสร้างมิ่ง	82	9
63	บ้านดอนเงิน - คำมะโฮ	30	3
64	บ้านหนองไผ่	14	2
65	บ้านโนนสูง	41	5
	รวม	3,119	355

ที่มา : สหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด (2557 : 1)

การหาสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการหาสัดส่วน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหน่วย

สูตรในการคำนวณ

$$= \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละหน่วย}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ยกตัวอย่าง เช่น บ้านโคก ตำบลยางตลาด

$$\text{การหากลุ่มตัวอย่างของบ้านโคก} = \frac{56 \times 355}{3,119} = 6$$

2.1 การสุ่มตัวอย่างจากประชากร ผู้วิจัยกำหนดการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยเขียนจำนวนประชากรพับเป็นฉลาก ใส่ลงไปในกล่อง ยกตัวอย่างเช่น บ้านโคก ตำบลยางตลาด มีสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจำนวน 56 คน เขียนตัวเลขจาก 1-56 พับเป็นฉลากใส่ลงไปในกล่อง จากนั้นใช้วิธีจับสลากแบบไม่ทดแทน เทียบสัดส่วนตามบัญญัติไตรยางค์ หยิบประชากรให้ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 คน ทำแบบนี้ ซ้ำไปเรื่อย ๆ กับบ้านอื่น ๆ ที่เหลือ จนกระทั่งครบทุกหมู่บ้าน ก็จะได้กลุ่มตัวอย่างรวมจำนวนทั้งสิ้น 355 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบปลายเปิดและปลายปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยที่สุด จำนวน 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสร้างแบบสอบถาม ตามขั้นตอน ดังนี้

- 2.1 รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย
- 2.3 ร่างแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาและนำกลับมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญให้พิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษา การวัดและการประเมินผล และความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและกับวัตถุประสงค์ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

2.4.1 นายสันชัย ภูบุญทอง ตำแหน่ง ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด วุฒิการศึกษา ร.ป.ม. รัฐประศาสนศาสตร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2.4.2 นางลัดดาวลัย ศรีมันตะ ตำแหน่ง ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ วุฒิการศึกษา ค.ม. (หลักสูตรและการเรียนการสอน) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

2.4.3 นางลำดวน บำรุงสุขกุล ตำแหน่ง ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองแวงสี อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ วุฒิการศึกษา ค.ม. (คณิตศาสตร์ศึกษา) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

2.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจของผู้เชี่ยวชาญมาแก้ไขและเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อประเมินความเหมาะสมและถูกต้อง

2.6 นำแบบสอบถามตรวจสอบคุณภาพด้วยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - out) กับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาดที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน แล้วนำมาหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของคอนบราค (Conbrach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2551 : 96) ได้ค่าความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามถึง ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด

2. ส่งหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พร้อมแบบสอบถามถึงสมาชิกสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3. ขอความอนุเคราะห์เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด เป็นผู้ช่วยผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

4. เก็บข้อมูลด้วยตนเองเพิ่มเติมกรณีได้แบบสอบถามกลับคืนยังไม่ครบตามจำนวนของขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด จนได้แบบสอบถามครบจำนวน 355 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์
2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding Form)
3. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อ โดยกำหนดไว้ 5 ระดับ ตามวิธีการของ Likert ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2551 : 102-103)

มากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
มาก	กำหนดให้	4	คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
น้อย	กำหนดให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	กำหนดให้	1	คะแนน

4. นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้ว ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ จากนั้นนำมาเทียบเกณฑ์ค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2551 : 102-103)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิจัย ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ใช้ค่าสัมประสิทธิ์ Alpha Coefficient ของ Conbrach (บุญชม ศรีสะอาด. 2551 : 72)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
4. สถิติทดสอบสมมติฐาน ตัวแปร เพศ ใช้ t-test (Independent Sample) ทดสอบ ส่วนตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ใช้สถิติ f-test /(One – Way ANOVA) ทดสอบ เมื่อพบความแตกต่างเป็นรายคู่ ก็ให้เปรียบเทียบแบบวิธีการของ LSD
5. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อเสนอแนะ ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) แล้วนำเสนอเชิงพรรณนาความตามเนื้อหา (Content Descriptive)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอขยงตลาด ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในครั้งนี้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน กลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)
S.D.	แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน ค่าสถิติทดสอบที (t-test)
F	แทน ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F - test)
*	แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
p / Sig.	แทน ความน่าจะเป็นที่จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (Probability)

ลำดับขั้นตอนการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอขยงตลาด ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ ปรากฏตามตารางที่ 2

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ผลการวิเคราะห์ ปรากฏตามตารางที่ 3-9

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ ปรากฏตามตารางที่ 10-34

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ผลการวิเคราะห์ ปรากฏตามตารางที่ 35

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	146	41.10
1.2 หญิง	209	58.90
รวม	355	100.00
2. อายุ		
2.1 อายุ 20-30 ปี	75	21.10
2.2 อายุ 31-40 ปี	67	18.90
2.3 อายุ 41-50 ปี	97	27.30
2.4 อายุ 51 ปีขึ้นไป	116	32.70
รวม	355	100.00

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	263	74.10
3.2 ปริญญาตรี	70	19.70
3.3 สูงกว่าปริญญาตรี	22	6.20
รวม	355	100.00
4. รายได้ต่อเดือน		
4.1 ไม่เกิน 10,000 บาท	68	19.20
4.2 ตั้งแต่ 10,001 - 20,000 บาท	132	37.20
4.3 ตั้งแต่ 20,001 - 30,000 บาท	106	29.90
4.4 ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป	49	13.80
รวม	355	100.0

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 58.90 และเป็นเพศชายจำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 41.10 มีอายุ 51 ปีขึ้นไปมากที่สุดจำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 32.70 รองลงมามีอายุ 41-50 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 27.30 สำเร็จการศึกษิต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 74.10 รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 19.70 และมีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 10,000-20,000 บาทมากที่สุดจำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 37.20 รองลงมามีรายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 29.90

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตร
อำเภออย่างตลาด ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ผลการวิเคราะห์ปรากฏตาม
ตารางที่ 3-9 ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด	\bar{X}	S.D.	ระดับ การดำเนินงาน
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.61	0.88	มาก
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.60	0.91	มาก
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.71	0.89	มาก
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.42	0.83	ปานกลาง
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.49	0.87	ปานกลาง
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.63	0.89	มาก
โดยรวม	3.58	0.83	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์
การเกษตรอำเภออย่างตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า
อยู่ในระดับมากจำนวน 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านหลักความโปร่งใส
($\bar{X} = 3.71$) ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.63$) ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.61$) และด้านหลัก
คุณธรรม ($\bar{X} = 3.60$) ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมาก
ไปหาน้อย คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.49$) และด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.42$)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด ด้านหลักนิติธรรม

ด้านหลักนิติธรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ การดำเนินงาน
1. สหกรณ์กำหนดระเบียบครบถ้วนและไม่ขัดกับ ข้อบังคับ คำสั่ง ประกาศ และระเบียบของนายทะเบียน สหกรณ์ กฎหมายสหกรณ์ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง	3.81	1.17	มาก
2. สหกรณ์ได้เผยแพร่ระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์ ให้สมาชิกได้รับรู้ถึงสิทธิหน้าที่เสรีภาพของตน	3.69	1.22	มาก
3. สหกรณ์การเกษตรได้ก่อหนี้ผูกพันกับบุคคลภายนอก และรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่นภายในวงเงินกู้ยืม ที่นายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบ	3.38	1.01	ปานกลาง
4. สหกรณ์ได้ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง (ยกเว้นสหกรณ์ที่ไม่มีธุรกิจรับฝากเงิน)	3.44	0.99	ปานกลาง
5. สหกรณ์ไม่มีบุคคลที่ขาดคุณสมบัติตามข้อบังคับ เป็นกรรมการและผู้จัดการของสหกรณ์	3.76	1.20	มาก
โดยรวม	3.61	0.88	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์
การเกษตรอำเภออย่างตลาด ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) เมื่อจำแนก
เป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ สหกรณ์
กำหนดระเบียบครบถ้วนและไม่ขัดกับข้อบังคับ คำสั่ง ประกาศ และระเบียบของนายทะเบียน
สหกรณ์ กฎหมายสหกรณ์ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.81$) สหกรณ์ไม่มีบุคคลที่ขาด
คุณสมบัติตามข้อบังคับเป็นกรรมการและผู้จัดการของสหกรณ์ ($\bar{X} = 3.76$) และสหกรณ์ได้
เผยแพร่ระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์ให้สมาชิกได้รับรู้ถึงสิทธิหน้าที่เสรีภาพของตน
($\bar{X} = 3.69$) ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย
คือ สหกรณ์ได้ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ยกเว้นสหกรณ์ที่ไม่มี
ธุรกิจรับฝากเงิน) ($\bar{X} = 3.44$) และสหกรณ์การเกษตรได้ก่อหนี้ผูกพันกับบุคคลภายนอกและรับ
ฝากเงินจากสหกรณ์อื่นภายในวงเงินกู้ยืมที่นายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบ ($\bar{X} = 3.38$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของสหกรณ์การเกษตรอำเภอเขวาสลัด คำนวณจากข้อมูล

ด้านหลักคุณธรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ การดำเนินงาน
1. คณะกรรมการของสหกรณ์ต้องมาประชุมสม่ำเสมอ	3.45	1.00	ปานกลาง
2. สหกรณ์มีการกำหนดจรรยาบรรณของกรรมการสหกรณ์ เป็นลายลักษณ์อักษร และ ถือปฏิบัติ	3.33	1.00	ปานกลาง
3. สหกรณ์มีการกำหนดจรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่สหกรณ์ เป็นลายลักษณ์อักษร และถือปฏิบัติ	3.72	1.21	มาก
4. สหกรณ์มีการยกย่อง ชมเชย เจ้าหน้าที่สหกรณ์ หรือผู้ที่ ได้รับมอบหมาย ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่สหกรณ์	3.81	1.17	มาก
5. สหกรณ์มีการยกย่อง ชมเชย สมาชิกสหกรณ์	3.73	1.21	มาก
โดยรวม	3.60	0.91	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของ สหกรณ์
การเกษตรอำเภอเขวาสลัด คำนวณจากข้อมูล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อจำแนก
เป็นรายข้ออยู่ในระดับมากจำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ สหกรณ์มีการ
ยกย่อง ชมเชย เจ้าหน้าที่สหกรณ์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่สหกรณ์
($\bar{X} = 3.81$) สหกรณ์มีการยกย่อง ชมเชย สมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 3.73$) สหกรณ์มีการกำหนด
จรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่สหกรณ์เป็น
ลายลักษณ์อักษร และถือปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.72$) ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ
เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ คณะกรรมการของสหกรณ์ต้องมาประชุมสม่ำเสมอ
($\bar{X} = 3.45$) และสหกรณ์มีการกำหนดจรรยาบรรณของกรรมการสหกรณ์เป็นลายลักษณ์อักษร
และ ถือปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.33$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของสหกรณ์การเกษตรอำเภอเขียงตลาด ด้านหลักความโปร่งใส

ด้านหลักความโปร่งใส	\bar{X}	S.D.	ระดับ การดำเนินงาน
1. สหกรณ์มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ ฐานะการเงิน รายงานกิจการประจำปี ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ รายงานการประชุมใหญ่ ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	3.92	1.16	มาก
2. ฝ่ายจัดการนำเสนองบการเงินต่อที่ประชุมคณะกรรมการ ดำเนินการของสหกรณ์	3.79	1.19	มาก
3. มีการจัดทำบัญชีตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด	3.89	1.15	มาก
4. ผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ได้ปฏิบัติหน้าที่ตาม ภารกิจหรือคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์	3.46	0.98	ปานกลาง
5. สหกรณ์มีระบบการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน ของฝ่ายจัดการ	3.49	1.00	ปานกลาง
โดยรวม	3.71	0.89	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์
การเกษตรอำเภอเขียงตลาด ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อ
จำแนกเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากจำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ สหกรณ์
มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ ฐานะการเงิน รายงานกิจการประจำปี ผลการดำเนินงานของ
สหกรณ์ รายงานการประชุมใหญ่แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X} = 3.92$) มีการจัดทำบัญชีตามที่
นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ($\bar{X} = 3.89$) และฝ่ายจัดการนำเสนองบการเงินต่อที่ประชุม
คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ ($\bar{X} = 3.79$) ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2
ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ สหกรณ์มีระบบการติดตามประเมินผลการ
ปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการ ($\bar{X} = 3.49$) ผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ได้ปฏิบัติหน้าที่ตาม
ภารกิจหรือคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ ($\bar{X} = 3.46$)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ด้านหลักการมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับ การดำเนินงาน
1. ในการจัดทำแผนการดำเนินงานประจำปีของสหกรณ์ เกิดจากการมีส่วนร่วมของฝ่ายจัดการสหกรณ์ และคณะกรรมการดำเนินการ	3.12	1.01	ปานกลาง
2. สหกรณ์มีช่องทางให้สมาชิกมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของสหกรณ์	3.23	1.02	ปานกลาง
3. แผนกลยุทธ์ของสหกรณ์เกิดจากการมีส่วนร่วม	3.52	1.00	มาก
4. สหกรณ์มีส่วนร่วมในการให้สนับสนุนกิจกรรมชุมชน	3.50	1.00	ปานกลาง
5. สหกรณ์เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์ มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น	3.78	1.18	มาก
โดยรวม	3.42	0.83	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 พบว่า ระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์
การเกษตรอำเภอยางตลาด ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 3.42$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไป
น้อย คือ สหกรณ์เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 3.78$)
รองลงมาคือ แผนกลยุทธ์ของสหกรณ์เกิดจากการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.52$) ส่วนที่เหลืออยู่ใน
ระดับปานกลาง จำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ สหกรณ์มีส่วนร่วมในการ
ให้สนับสนุนกิจกรรมชุมชน ($\bar{X} = 3.50$) รองลงมาคือ สหกรณ์มีช่องทางให้สมาชิกมีส่วนร่วม
แสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของสหกรณ์ ($\bar{X} = 3.23$) และในการจัดทำแผนการดำเนินงาน
ประจำปีของสหกรณ์ เกิดจากการมีส่วนร่วมของฝ่ายจัดการสหกรณ์และคณะกรรมการ
ดำเนินการ ($\bar{X} = 3.12$)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ

ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ	\bar{X}	S.D.	ระดับ การดำเนินงาน
1. ฝ่ายจัดการสหกรณ์ หรือผู้ได้รับมอบหมายทำหน้าที่ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ	3.76	1.20	มาก
2. สหกรณ์มีโครงการ / กิจกรรม พัฒนาคุณภาพชีวิต ของสมาชิกและมีการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก	3.42	0.98	ปานกลาง
3. สหกรณ์มีความสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและสาธารณะ และส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์ หรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม	3.39	1.02	ปานกลาง
4. สหกรณ์มีการฝึกอบรม หรือส่งบุคลากรของสหกรณ์ ไปอบรม	3.43	0.98	ปานกลาง
5. คณะกรรมการดำเนินการมีการกำหนดนโยบาย / แผนงาน และกำกับดูแลให้ฝ่ายจัดการปฏิบัติ ตามนโยบาย/แผนงาน	3.45	0.98	ปานกลาง
โดยรวม	3.49	0.87	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่า ระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์
การเกษตรอำเภออย่างตลาด ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$)
เมื่อจำแนกเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ข้อ คือ ฝ่ายจัดการสหกรณ์หรือผู้ได้รับ
มอบหมายทำหน้าที่เจ้าหน้าที่สหกรณ์ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.76$) ส่วนที่
เหลืออยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ
คณะกรรมการดำเนินการมีการกำหนดนโยบาย /แผนงาน และกำกับดูแลให้ฝ่ายจัดการปฏิบัติ
ตามนโยบาย/แผนงาน ($\bar{X} = 3.45$) สหกรณ์มีการฝึกอบรม หรือส่งบุคลากรของสหกรณ์ไป
อบรม ($\bar{X} = 3.43$) และสหกรณ์มีโครงการ / กิจกรรม พัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและมีการ
จัดสวัสดิการให้กับสมาชิก ($\bar{X} = 3.42$)

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของสหกรณ์การเกษตรอำเภอเขียงตลาด ด้านหลักความคุ้มค่า

ด้านหลักความคุ้มค่า	\bar{X}	S.D.	ระดับ การดำเนินงาน
1. สหกรณ์มีการกำหนดนโยบายในการประหยัดพลังงาน	3.82	1.17	มาก
2. สหกรณ์มีการลดต้นทุนหรืออัตราการสูญเสีย ในการดำเนินงาน	3.75	1.20	มาก
3. สหกรณ์มีการควบคุมและลดอัตราค่าใช้จ่าย ในการดำเนินงานในแต่ละปี	3.76	1.20	มาก
4. สหกรณ์มีการควบคุมการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และให้เกิดประโยชน์สูงสุด	3.38	1.02	ปานกลาง
5. สหกรณ์มีระบบการควบคุมภายในที่ดี (ถือผลการ ประเมินของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ก่อนปีการประเมิน ธรรมาภิบาล)	3.45	0.98	ปานกลาง
โดยรวม	3.63	0.89	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์
การเกษตรอำเภอเขียงตลาด ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) เมื่อ
จำแนกเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากจำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ สหกรณ์
มีการกำหนดนโยบายในการประหยัดพลังงาน ($\bar{X} = 3.82$) สหกรณ์มีการควบคุมและลดอัตรา
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานในแต่ละปี ($\bar{X} = 3.76$) และสหกรณ์มีการลดต้นทุนหรืออัตราการ
สูญเสียในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.75$) ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ
เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ สหกรณ์มีระบบการควบคุมภายในที่ดี(ถือผลการ
ประเมินของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ก่อนปีการประเมินธรรมาภิบาล) ($\bar{X} = 3.45$) และสหกรณ์
มีการควบคุมการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 3.38$)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบปรากฏตามตารางที่ 10-34 ดังนี้

1. สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีเพศแตกต่างกัน มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด แตกต่างกัน

ตารางที่ 10 ผลเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด จำแนกตามเพศ

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ของสหกรณ์การเกษตร	เพศ				t	p
	ชาย		หญิง			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.62	0.72	3.60	0.91	1.156	0.005**
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.63	0.78	3.57	0.91	2.500	0.001**
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.74	0.82	3.68	0.91	3.737	0.002**
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.45	0.70	3.40	0.90	2.834	0.007**
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.52	0.73	3.47	0.95	1.780	0.000**
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.64	0.77	3.62	0.91	1.731	0.004**
โดยรวม	3.60	0.69	3.56	0.89	2.720	0.000**

หมายเหตุ ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 10 พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีเพศแตกต่างกัน มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีอายุแตกต่างกัน มีการดำเนินงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบ ปรากฏ
 ตามตารางที่ 11 - 18 ดังนี้

ตารางที่ 11 ผลเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอ
 อยางตลาด จำแนกตามอายุ

การดำเนินงานตาม หลักธรรมาภิบาล	อายุ								F	p
	20-30 ปี		31-40 ปี		41-50 ปี		51 ปีขึ้นไป			
	\bar{X}	S. D	\bar{X}	S. D	\bar{X}	S. D	\bar{X}	S. D		
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.60	0.75	3.58	0.69	3.62	0.70	3.64	0.74	1.746	.000**
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.59	0.77	3.57	0.78	3.61	0.72	3.63	0.94	1.932	.000**
3. ด้านหลักความ โปร่งใส	3.70	0.82	3.67	0.84	3.73	0.70	3.74	0.85	2.392	.001**
4. ด้านหลักการ มีส่วนร่วม	3.41	0.68	3.38	0.70	3.44	0.67	3.46	0.86	3.575	.014*
5. ด้านหลักความ รับผิดชอบ	3.47	0.72	3.46	0.70	3.52	0.74	3.53	0.81	1.434	.023*
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.62	0.77	3.61	0.76	3.64	0.71	3.67	0.84	1.600	.006**
โดยรวม	3.56	0.70	3.54	0.68	3.59	0.66	3.63	0.83	1.824	.000**

หมายเหตุ * แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 11 พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีอายุแตกต่างกัน มีการดำเนินงาน
 ตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด โดยรวมและเป็นรายด้านจำนวน
 4 ด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนที่เหลืออีก 2 ด้าน ได้แก่
 ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความรับผิดชอบต่อแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ที่ระดับ .05 ดังนั้น เมื่อพบความแตกต่างกัน จึงเปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีการของ LSD ซึ่ง
 ปรากฏตามตารางที่ 12-18 ดังนี้

ตารางที่ 12 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยรวม จำแนกตามอายุ

อายุ					
	20-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51 ปีขึ้นไป	
	\bar{X}	3.56	3.54	3.59	3.63
20-30 ปี	3.56	-	.748	.665	.001**
31-40 ปี	3.54	-	-	.129	.103
41-50 ปี	3.59	-	-	-	.538
51 ปีขึ้นไป	3.63	-	-	-	-

** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยรวมจำแนกตามอายุ พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีอายุ 20-30 ปี มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 13 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอายุ

อายุ					
	20-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51 ปีขึ้นไป	
	\bar{X}	3.60	3.58	3.62	3.64
20-30 ปี	3.60	-	.593	.128	.000**
31-40 ปี	3.58	-	-	.078	.064
41-50 ปี	3.62	-	-	-	.660
51 ปีขึ้นไป	3.64	-	-	-	-

หมายเหตุ ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอายุ พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีอายุ 20-30 ปี มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 14 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่
ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอายุ

อายุ					
	\bar{X}	20-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
		3.59	3.57	3.61	3.63
20-30 ปี	3.59	-	.823	.715	.002**
31-40 ปี	3.57	-	-	.073	.094
41-50 ปี	3.61	-	-	-	.449
51 ปีขึ้นไป	3.63	-	-	-	-

หมายเหตุ ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 14 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอายุ พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีอายุ 20-30 ปี มีการดำเนินงานตามหลัก ธรรมาภิบาล แตกต่างกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่างกัน

ตารางที่ 15 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่
ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามอายุ

อายุ					
	\bar{X}	20-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
		3.70	3.67	3.73	3.74
20-30 ปี	3.70	-	.624	.001**	.176
31-40 ปี	3.67	-	-	.108	.133
41-50 ปี	3.73	-	-	-	.417
51 ปีขึ้นไป	3.74	-	-	-	-

หมายเหตุ ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 15 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักความ โปร่งใส จำแนกตามอายุ พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีอายุ 20-30 ปี มีการดำเนินงาน ตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ที่มีอายุ 41-50 ปี อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างกัน

ตารางที่ 16 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่
ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามอายุ

อายุ					
	\bar{X}	20-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
20-30 ปี	3.41	-	.140	.003**	.157
31-40 ปี	3.38	-	-	.181	.308
41-50 ปี	3.44	-	-	-	.683
51 ปีขึ้นไป	3.46	-	-	-	-

หมายเหตุ ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามอายุ พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีอายุ 20-30 ปี มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ที่มีอายุ 41-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่างกัน

ตารางที่ 17 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่
ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอายุ

อายุ					
	\bar{X}	20-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
20-30 ปี	3.47	-	.004**	.069	.148
31-40 ปี	3.46	-	-	.172	.321
41-50 ปี	3.52	-	-	-	.636
51 ปีขึ้นไป	3.53	-	-	-	-

หมายเหตุ ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอายุ พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีอายุ 20-30 ปี มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ที่มีอายุ 31-40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างกัน

ตารางที่ 18 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่
ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามอายุ

อายุ		20-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
	\bar{X}	3.62	3.61	3.64	3.67
20-30 ปี	3.62	-	.864	.000**	.793
31-40 ปี	3.61	-	-	.552	.618
41-50 ปี	3.64	-	-	-	.534
51 ปีขึ้นไป	3.67	-	-	-	-

หมายเหตุ ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักความ
คุ้มค่า จำแนกตามอายุ พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีอายุ 20-30 ปี มีการดำเนินงานตาม
หลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ที่มีอายุ 41-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างกัน

3. สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการดำเนินงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบ ปรากฏ
 ตามตารางที่ 19 - 26 ดังนี้

ตารางที่ 19 ผลเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอ
 ยางตลาด จำแนกตามระดับการศึกษา

การดำเนินงานตาม หลักธรรมาภิบาล	ระดับการศึกษา						F	p
	ต่ำกว่า ปริญญาตรี		ปริญญา ตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี			
	\bar{X}	S. D	\bar{X}	S. D	\bar{X}	S. D		
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.56	0.82	3.59	0.83	3.68	0.87	2.761	.003**
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.55	0.77	3.57	0.93	3.69	0.95	1.628	.004**
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.68	0.85	3.70	0.88	3.75	0.80	2.525	.027*
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.39	0.74	3.40	0.72	3.48	0.79	3.355	.036*
5. ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ	3.45	0.78	3.48	0.96	3.55	0.82	2.282	.009**
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.60	0.85	3.61	0.81	3.68	0.88	1.947	.008**
โดยรวม	3.55	0.77	3.57	0.70	3.62	0.90	1.956	.000**

หมายเหตุ * แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 19 พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการ
 ดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด โดยรวมและเป็น
 รายด้านจำนวน 4 ด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนที่เหลืออีก 2 ด้าน
 ได้แก่ ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักการมีส่วนร่วม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น เมื่อพบความแตกต่างกัน จึงเปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีการของ LSD ซึ่ง
 ปรากฏตามตารางที่ 20-26 ดังนี้

ตารางที่ 20 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่

โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
	\bar{X}	3.55	3.57	3.62
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.55	-	.176	.000**
ปริญญาตรี	3.57	-	-	.104
สูงกว่าปริญญาตรี	3.62	-	-	-

หมายเหตุ ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยรวมจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีการศึกษต่ำกว่าปริญญาตรี มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 21 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่

ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
	\bar{X}	3.56	3.59	3.68
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.56	-	.125	.005**
ปริญญาตรี	3.59	-	-	.
สูงกว่าปริญญาตรี	3.68	-	-	-

หมายเหตุ ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 21 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีการศึกษต่ำกว่าปริญญาตรี มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 22 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่
ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย			
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	
	\bar{x}	3.55	3.57	3.69
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.55	-	.134	.006**
ปริญญาตรี	3.57	-	-	.207
สูงกว่าปริญญาตรี	3.69	-	-	-

หมายเหตุ ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 22 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีการศึกษาด้านต่ำกว่าปริญญาตรี มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างกัน

ตารางที่ 23 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่
ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย			
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	
	\bar{x}	3.68	3.70	3.75
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.68	-	.269	.038*
ปริญญาตรี	3.70	-	-	.
สูงกว่าปริญญาตรี	3.75	-	-	-

หมายเหตุ * แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 23 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีการศึกษาด้านต่ำกว่าปริญญาตรี มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างกัน

ตารางที่ 24 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่
ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย			
	\bar{X}	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		3.39	3.40	3.48
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.39	-	.796	.010*
ปริญญาตรี	3.40	-	-	.058
สูงกว่าปริญญาตรี	3.48	-	-	-

หมายเหตุ * แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 24 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีการศึกษต่ำกว่าปริญญาตรี มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่างกัน

ตารางที่ 25 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่
ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย			
	\bar{X}	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		3.45	3.48	3.55
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.45	-	.815	.039*
ปริญญาตรี	3.48	-	-	.145
สูงกว่าปริญญาตรี	3.55	-	-	-

หมายเหตุ ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 25 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีการศึกษต่ำกว่าปริญญาตรี มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่างกัน

ตารางที่ 26 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่
ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		\bar{X}	3.60	3.61
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.60	-	.143	.009**
ปริญญาตรี	3.61	-	-	.199
สูงกว่าปริญญาตรี	3.68	-	-	-

หมายเหตุ ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 26 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักความ
คุ้มค่า จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีการศึกษต่ำกว่าปริญญา
ตรี มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มี
การศึกษสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความ
แตกต่างกัน

4. สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีการดำเนินงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบ ปรากฏ
 ตามตารางที่ 27 - 34 ดังนี้

ตารางที่ 27 ผลเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล	รายได้ต่อเดือน								F	p
	ไม่เกิน 10,000 บาท		10,001 - 20,000 บาท		20,001 - 30,000 บาท		30,001 บาทขึ้นไป			
	\bar{X}	S. D	\bar{X}	S. D	\bar{X}	S. D	\bar{X}	S. D		
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.63	0.74	3.57	0.72	3.59	0.91	3.65	0.95	3.298	.000**
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.62	0.76	3.56	0.80	3.58	0.81	3.64	0.93	1.849	.000**
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.74	0.80	3.64	0.77	3.69	0.89	3.77	0.88	1.155	.002**
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.43	0.67	3.35	0.67	3.40	0.92	3.50	0.87	2.362	.000**
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.53	0.70	3.44	0.71	3.46	0.99	3.55	0.96	2.449	.004**
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.65	0.77	3.59	0.76	3.60	0.70	3.68	0.94	1.439	.000**
โดยรวม	3.61	0.69	3.52	0.67	3.55	0.96	3.64	0.95	1.694	.000**

หมายเหตุ ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 27 พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น เมื่อพบความแตกต่างจึงเปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีการของ LSD ซึ่งปรากฏตามตารางที่ 28-34 ดังนี้

ตารางที่ 28 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยรวม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	\bar{X}	ไม่เกิน 10,000 บาท	10,001 – 20,000 บาท	20,001 - 30,000 บาท	30,001 บาท ขึ้นไป
			3.61	3.52	3.55
ไม่เกิน 10,000 บาท	3.61	-	.090	.218	.000**
10,001 - 20,000 บาท	3.52	-	-	.380	.084
20,001 - 30,000 บาท	3.55	-	-	-	.103
30,001 บาทขึ้นไป	3.64	-	-	-	-

หมายเหตุ ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 28 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยรวมจำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 29 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่
ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	\bar{X}	ไม่เกิน 10,000 บาท	10,001 – 20,000 บาท	20,001 - 30,000 บาท	30,001 บาท ขึ้นไป
			3.63	3.57	3.59
ไม่เกิน 10,000 บาท	3.63	-	.142	.053	.108
10,001 - 20,000 บาท	3.57	-	-	.058	.000**
20,001 - 30,000 บาท	3.59	-	-	-	.091
30,001 บาทขึ้นไป	3.65	-	-	-	-

หมายเหตุ ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 29 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักนิติธรรม
จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้ต่อเดือน 10,000-20,000
บาท มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้
ต่อเดือนตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความ
แตกต่างกัน

ตารางที่ 30 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่
ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	\bar{X}	ไม่เกิน 10,000 บาท	10,001 – 20,000 บาท	20,001 - 30,000 บาท	30,001 บาท ขึ้นไป
			3.62	3.56	3.58
ไม่เกิน 10,000 บาท	3.62	-	.038*	.061	.057
10,001 - 20,000 บาท	3.56	-	-	.091	.076
20,001 - 30,000 บาท	3.58	-	-	-	.
30,001 บาทขึ้นไป	3.64	-	-	-	-

หมายเหตุ * แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 30 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักคุณธรรม
จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 10,000
บาท มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ที่มี
รายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบ
ความแตกต่างกัน

ตารางที่ 31 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่
ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	\bar{X}	ไม่เกิน	10,001 –	20,001 -	30,001 บาท
		10,000 บาท	20,000 บาท	30,000 บาท	ขึ้นไป
		3.74	3.64	3.69	3.77
ไม่เกิน 10,000 บาท	3.74	-	.067	.055	.000**
10,001 - 20,000 บาท	3.64	-	-	.849	.106
20,001 - 30,000 บาท	3.69	-	-	-	.112
30,001 บาทขึ้นไป	3.77	-	-	-	-

หมายเหตุ ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 31 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 32 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่
ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	\bar{X}	ไม่เกิน 10,000 บาท	10,001 – 20,000 บาท	20,001 - 30,000 บาท	30,001 บาท ขึ้นไป
			3.43	3.35	3.40
ไม่เกิน 10,000 บาท	3.43	-	.083	.119	.000**
10,001 - 20,000 บาท	3.35	-	-	.898	.104
20,001 - 30,000 บาท	3.40	-	-	-	.073
30,001 บาทขึ้นไป	3.50	-	-	-	-

หมายเหตุ ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 32 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 33 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่
ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน		ไม่เกิน	10,001 –	20,001 -	30,001 บาท
		10,000 บาท	20,000 บาท	30,000 บาท	ขึ้นไป
	\bar{X}	3.53	3.44	3.46	3.55
ไม่เกิน 10,000 บาท	3.53	-	.428	.549	.001**
10,001 - 20,000 บาท	3.44	-	-	.846	.202
20,001 - 30,000 บาท	3.46	-	-	-	.072
30,001 บาทขึ้นไป	3.55	-	-	-	-

หมายเหตุ ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 33 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักความ
รับผิดชอบ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้ต่อเดือน
ไม่เกิน 10,000 บาท มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับสมาชิกสหกรณ์
การเกษตรที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างกัน

ตารางที่ 34 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่
ด้านหลักความความคุ้มค่า จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน		ไม่เกิน	10,001 –	20,001 -	30,001 บาท
		10,000 บาท	20,000 บาท	30,000 บาท	ขึ้นไป
	\bar{X}	3.65	3.59	3.60	3.68
ไม่เกิน 10,000 บาท	3.65	-	.078	.003**	.150
10,001 - 20,000 บาท	3.59	-	-	.137	.069
20,001 - 30,000 บาท	3.60	-	-	-	.211
30,001 บาทขึ้นไป	3.68	-	-	-	-

หมายเหตุ ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 34 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านหลักความ
ความคุ้มค่า จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้ต่อเดือน
ไม่เกิน 10,000 บาท มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับสมาชิกสหกรณ์
การเกษตรที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่
อื่นๆ ไม่พบความแตกต่างกัน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของ สหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่า ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ผลการ วิเคราะห์ ปรากฏตามตารางที่ 35 ดังนี้

ตารางที่ 35 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตร อำเภอขามเฒ่า ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ของสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่า	ความถี่ (คน)
1. ด้านหลักนิติธรรม	
1.1 การจัดทำนโยบายของคณะผู้บริหาร ควรสอดคล้องกับปัญหาและ ความต้องการขององค์กร	40
1.2 สหกรณ์ควรมีการตรากฎหมาย ข้อบัญญัติ ที่ทันสมัยและมีผลบังคับใช้ จริงในพื้นที่	34
1.3 การดำเนินงานต่าง ๆ ของพนักงาน เจ้าหน้าที่ ต้องอยู่ภายใต้ของกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของสหกรณ์ โดยไม่เลือกปฏิบัติ	32
1.4 ควรมีการประชาสัมพันธ์ เรื่อง สิทธิหน้าที่ ของลูกค้าในการปฏิบัติตน ตามกฎ ระเบียบ ของสหกรณ์	25
2. ด้านหลักคุณธรรม	
2.1 สหกรณ์ควรมีการทำงานโดยยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรม	51
2.2 สหกรณ์ควรให้บริการลูกค้าอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติ	30
2.3 การปฏิบัติงานของคณะผู้บริหาร พนักงาน ต้องเป็นไปด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นธรรม	27
2.4 สหกรณ์ควรให้ความสนใจและความสำคัญกับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ ของลูกค้า	20
3. ด้านหลักความโปร่งใส	
3.1 ให้ลูกค้าเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของสหกรณ์ ให้มากที่สุด	63
3.2 ควรทำงานอย่างโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ง่าย	60
3.3 มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสหกรณ์ให้มากกว่านี้	52

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด	ความถี่ (คน)
4. ด้านการมีส่วนร่วม 4.1 ควรจัดทำช่องทางให้สมาชิกมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ ของสหกรณ์ เช่น กล้องแสดงข้อเสนอแนะ หรือส่งจดหมายถึง ประธานสหกรณ์ 4.2 ควรเปิดโอกาสให้สมาชิก มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนกลยุทธ์ ของสหกรณ์ 4.3 สหกรณ์ ควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมชุมชน เช่น งานบุญประเพณีของชุมชน	 20 23 25
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ 5.1 คณะผู้บริหาร ควรรับผิดชอบในการทำงานตามนโยบายที่ให้ไว้ 5.2 ให้มีผู้รับผิดชอบโดยตรงในการสำรวจ ปรับปรุง ซ่อมแซมการให้บริการ สาธารณะแก่ลูกค้า 5.3 ให้สหกรณ์มีความรับผิดชอบต่อในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของลูกค้า อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ 5.4 ให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ	 68 55 50 47
6. ด้านหลักความคุ้มค่า 6.1 ใช้งบประมาณของสหกรณ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และคุ้มค่า 6.2 ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์กับส่วนรวมมากที่สุด 6.3 มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่กับสหกรณ์ตลอดไป 6.4 สหกรณ์ควรมีการแนะนำส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้น อย่างจริงจังภายในหน่วยงาน	 69 43 35 25

จากตารางที่ 35 พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด เรียงตามลำดับความถี่ สูงสุดไปหาต่ำสุด 2 อันดับแรก ในแต่ละด้าน ดังนี้คือ

1. ด้านหลักนิติธรรม คณะผู้บริหาร ควรจัดทำนโยบายให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการขององค์กร มีความถี่ 40 คน และสหกรณ์ควรมีการตรากฎหมาย ข้อบัญญัติที่ทันสมัยและมีผลบังคับใช้จริงในพื้นที่ มีความถี่ 32 คน
2. ด้านหลักคุณธรรม สหกรณ์ควรมีการทำงานโดยยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรม มีความถี่ 50 คน และสหกรณ์ควรให้บริการลูกค้าอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติ มีความถี่ 30 คน
3. ด้านหลักความโปร่งใส ให้ลูกค้าเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของสหกรณ์ให้มากที่สุด มีความถี่ 63 คน และควรทำงานอย่างโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ง่าย มีความถี่ 51 คน
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม สหกรณ์ ควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมชุมชน เช่น งานบุญประเพณีของชุมชน มีความถี่ 25 คน และควรเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนกลยุทธ์ของสหกรณ์ มีความถี่ 23 คน
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ คณะผู้บริหารควรรับผิดชอบในการทำงานตามนโยบายที่ให้ไว้ มีความถี่ 68 คน และควรกำหนดมีผู้รับผิดชอบโดยตรงในการสำรวจ ปรับปรุงซ่อมแซมการให้บริการสาธารณะแก่ลูกค้า มีความถี่ 55 คน
6. ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารควรใช้งบประมาณของสหกรณ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และคุ้มค่ามีความถี่ 69 คน และควรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์กับส่วนรวมมากที่สุด มีความถี่ 43 คน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอ ยางตลาด ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ผู้วิจัยขอเสนอสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้คือ

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอ ยางตลาด ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้คือ

1. ระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอ ยางตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมากจำนวน 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.71$) ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.63$) ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.61$) และ ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.60$) ส่วนที่เหลือมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.49$) และด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.42$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ สหกรณ์กำหนดระเบียบครบถ้วนและไม่ขัดกับข้อบังคับ คำสั่ง ประกาศ และระเบียบของนายทะเบียนสหกรณ์ กฎหมายสหกรณ์ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.81$) สหกรณ์ไม่มีบุคคลที่ขาดคุณสมบัติตามข้อบังคับเป็นกรรมการและผู้จัดการของสหกรณ์ ($\bar{X} = 3.76$) และสหกรณ์ได้เผยแพร่ระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์ให้สมาชิกได้รับรู้ถึงสิทธิหน้าที่เสรีภาพของตน ($\bar{X} = 3.69$) ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ สหกรณ์ได้ดำรงสินทรัพย์

สภาพคล่องตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ยกเว้นสหกรณ์ที่ไม่มีธุรกิจรับฝากเงิน) ($\bar{X} = 3.44$) และสหกรณ์การเกษตรได้ก่อนนี้ผูกพันกับบุคคลภายนอกและรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่น ภายในวงเงินกู้ยืมที่นายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบ ($\bar{X} = 3.38$)

1.2 ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากจำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ สหกรณ์มีการยกย่อง ชมเชย เจ้าหน้าที่สหกรณ์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ($\bar{X} = 3.81$) สหกรณ์มีการยกย่อง ชมเชย สมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 3.73$) สหกรณ์มีการกำหนดจรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่สหกรณ์เป็นลายลักษณ์อักษร และถือปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.72$) ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ คณะกรรมการของสหกรณ์ต้องมาประชุมสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.45$) และสหกรณ์มีการกำหนดจรรยาบรรณของกรรมการสหกรณ์เป็นลายลักษณ์อักษร และ ถือปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.33$)

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากจำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ สหกรณ์มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ ฐานะการเงิน รายงานกิจการประจำปี ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ รายงานการประชุมใหญ่แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X} = 3.92$) มีการจัดทำบัญชีตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ($\bar{X} = 3.89$) และฝ่ายจัดการนำเสนองบการเงินต่อที่ประชุม คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ ($\bar{X} = 3.79$) ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ สหกรณ์มีระบบการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการ ($\bar{X} = 3.49$) ผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจหรือคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ ($\bar{X} = 3.46$)

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ สหกรณ์เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 3.78$) รองลงมาคือแผนกลยุทธ์ของสหกรณ์เกิดจากการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.52$) ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ สหกรณ์มีส่วนร่วมในการให้สนับสนุนกิจกรรมชุมชน ($\bar{X} = 3.50$) รองลงมาคือ สหกรณ์มีช่องทางให้สมาชิกมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของสหกรณ์ ($\bar{X} = 3.23$) และในการจัดทำแผนการดำเนินงานประจำปีของสหกรณ์เกิดจากการมีส่วนร่วมของฝ่ายจัดการสหกรณ์และ

คณะกรรมการดำเนินการ ($\bar{X} = 3.12$)

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ข้อ คือ ฝ่ายจัดการสหกรณ์หรือผู้ได้รับมอบหมายทำหน้าที่เจ้าหน้าที่สหกรณ์ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.76$) ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับปานกลางจำนวน 4 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือ คณะกรรมการดำเนินการมีการกำหนดนโยบาย / แผนงาน และกำกับดูแลให้ฝ่ายจัดการปฏิบัติตามนโยบาย/แผนงาน ($\bar{X} = 3.45$) สหกรณ์มีการฝึกอบรม หรือส่งบุคลากรของสหกรณ์ไปอบรม ($\bar{X} = 3.43$) และสหกรณ์มีโครงการ / กิจกรรม พัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและมีการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก ($\bar{X} = 3.42$)

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากจำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ สหกรณ์มีการกำหนดนโยบายในการประหยัดพลังงาน ($\bar{X} = 3.82$) สหกรณ์มีการควบคุมและลดอัตราค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานในแต่ละปี ($\bar{X} = 3.76$) และสหกรณ์มีการลดต้นทุนหรืออัตรากาสูญเสียในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.75$) ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ สหกรณ์มีระบบการควบคุมภายในที่ดี(ถือผลการประเมินของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ก่อนปีการประเมินธรรมาภิบาล) ($\bar{X} = 3.45$) และสหกรณ์มีการควบคุมการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 3.38$)

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ การเกษตรอำเภออย่างตลาด ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบ พบว่า

2.1 สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีเพศแตกต่างกัน มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

2.2 สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีอายุแตกต่างกัน มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด โดยรวมและเป็นรายด้านจำนวน 4 ด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนที่เหลืออีก 2 ด้านได้แก่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด โดยรวมและรายด้านทุกด้าน

แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

2.4 สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

3. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด เรียงตามลำดับความถี่สูงสุดไปหาต่ำสุด 2 อันดับแรก ในแต่ละด้านดังนี้คือ 1) ด้านหลักนิติธรรม คณะผู้บริหารควรจัดทำนโยบายให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการขององค์กร มีความถี่ 40 คน และสหกรณ์ควรมีการตรากฎหมาย ข้อบัญญัติที่ทันสมัยและมีผลบังคับใช้จริงในพื้นที่ มีความถี่ 32 คน 2) ด้านหลักคุณธรรม สหกรณ์ควรมีการทำงานโดยยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรม มีความถี่ 50 คน และสหกรณ์ควรให้บริการลูกค้าอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ มีความถี่ 30 คน 3) ด้านหลักความโปร่งใสให้ลูกค้าเข้ามา มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของสหกรณ์ให้มากที่สุด มีความถี่ 63 คน และควรทำงานอย่างโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ง่ายความถี่ 51 คน 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม สหกรณ์ควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมชุมชน เช่น งานบุญประเพณีของชุมชนมีความถี่ 25 คน และควรเปิดโอกาสให้สมาชิก มีส่วนร่วมในการกำหนดแผน กลยุทธ์ของสหกรณ์ มีความถี่ 23 คน 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ คณะผู้บริหารควรรับผิดชอบในการทำงานตามนโยบายที่ให้ไว้ มีความถี่ 68 คน และควรกำหนดมีผู้รับผิดชอบโดยตรงในการสำรวจ ปรับปรุง ซ่อมแซมการให้บริการสาธารณะแก่ลูกค้า มีความถี่ 55 คน 6) ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารควรใช้งบประมาณของสหกรณ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และคุ้มค่ามีความถี่ 69 คน และควรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์กับส่วนรวมมากที่สุด มีความถี่ 43 คน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด มีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่า ได้มีการดำเนินงานเป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติให้สหกรณ์สามารถที่จะกระทำได้ โดยมุ่งหวังที่จะแก้ไขปัญหาและสนองตอบต่อความต้องการของลูกค้าโดยคำนึงถึงประโยชน์สุขของลูกค้าเป็นหลัก และได้นำเอาหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการบริหารงาน และมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผลการดำเนินงานให้ลูกค้าได้รับทราบอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่า เห็นว่าการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของนพพล สุรนักครินทร์ (2547) ได้วิจัยเรื่องการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ในภาพรวมอยู่ในเชิงบวก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรนิษา เพิ่มพูน (2551 : 74) ได้ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า

2.1 สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีเพศแตกต่างกันมีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยสมาชิกสหกรณ์ที่เป็นเพศชาย มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลมากกว่าสมาชิกสหกรณ์ที่เป็นเพศหญิง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โดยธรรมชาติแล้ว กำหนดให้เพศชายเป็นเพศที่มีภาวะผู้นำมากกว่าเพศหญิง เพศชายเป็นเพศที่มีสรีระร่างกายที่แข็งแรง กำยำ มีความอดทน มีสติปัญญา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ชอบความเสี่ยง ชอบความท้าทาย ชอบทดลองสิ่งใหม่ๆ อีกทั้งเมื่อสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่า ได้มีการประชุมรายงานผลการดำเนินงานประจำปีนั้น ส่วนใหญ่สมาชิกสหกรณ์ที่เป็นเพศชายมักจะแสดงความคิดเห็น ทัศนคติ หรือแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร เพื่อให้การบริหารหรือการดำเนินงาน เกิดประสิทธิภาพมากกว่าเพศหญิงทุกครั้ง ดังนั้นจาก

เหตุผลดังกล่าวจึงน่าจะทำให้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีเพศแตกต่างกัน มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ซึ่งผลวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นพพล สุรนักครินทร์ (2547 : 54) ได้ศึกษาเรื่องการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีทัศนะต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

2.2 สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีอายุแตกต่างกัน มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด โดยรวมและเป็นรายด้านจำนวน 4 ด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนที่เหลืออีก 2 ด้านได้แก่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสมาชิกสหกรณ์ที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป มีการดำเนินงานมากกว่าสมาชิกสหกรณ์ที่มีอายุ 41-50 ปี สมาชิกสหกรณ์ที่มีอายุ 31-40 ปี และสมาชิกสหกรณ์ที่มีอายุ 20-30 ปี ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อายุอาจเป็นตัวกำหนดวุฒิภาวะและความรับผิดชอบตามวัย โดยสมาชิกสหกรณ์ที่มีอายุมาก ย่อมผ่านร้อนผ่านหนาว และผ่านประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าสมาชิกสหกรณ์ที่มีอายุน้อยกว่า ดังนั้นสมาชิกสหกรณ์ที่มีอายุมาก จึงพยายามที่จะนำประสบการณ์ในการทำงานหรือให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด เสนอแก่ผู้บริหารสหกรณ์ ให้ได้รับทราบ เพื่อจัดปัญหาเหล่านั้นให้หมดไป มากกว่าสมาชิกสหกรณ์ที่มีอายุน้อยกว่า ดังนั้นจากเหตุผลดังกล่าวจึงน่าจะทำให้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีอายุแตกต่างกัน มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ซึ่งผลวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุรชิต พิสัยพันธ์ (2550 : 65) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดหนองคาย ผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า บุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดหนองคายที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก

ธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดหนองคาย โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

2.3 สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามทราย โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามทรายมีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีโอกาสที่จะได้รับความรู้ และมีความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารต่างกัน และมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ไม่เท่ากัน ทำให้ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามทรายแตกต่างกัน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวกิจ ศรีปัดดา (2545 : 66) ได้วิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา : ศึกษากรณีเฉพาะสถาบันราชภัฏมหาสารคาม ผลการเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

2.4 สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามทราย โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป มีการดำเนินงานมากกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้ตั้งแต่ 20,001 - 30,000 บาท สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้ตั้งแต่ 10,001 - 20,000 บาท และสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท ผลการวิจัยที่พบเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรายได้ อาจเป็นตัวกำหนดคุณภาพและความรับผิดชอบด้วย โดยสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป ย่อมหมายถึงเป็นผู้ที่มีขั้นขั้นแน่ มีอุตสาหกรรมเพาะเห็ด รวมทั้งประหยัดควดค้อมด้วย ย่อมมีความสนใจในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามทราย และทราบรายละเอียดแผนงาน โครงการต่างๆ ที่อยู่ในสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามทรายเป็นประจำ มากกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้ต่ำกว่า ดังนั้นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้ต่อเดือน ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป จึงมักนำความรู้ ความสามารถมาให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามทราย มากกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้ต่ำกว่าจากเหตุผลดังกล่าวจึงน่าจะทำให้

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ซึ่งผลวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของจตุพร ผ่องสุข (2550 : 54-59) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วย เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่า พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่า ได้ให้ข้อเสนอแนะโดยเรียงตามลำดับความถี่สูงสุดไปหาต่ำสุด 3 อันดับแรกคือ ผู้บริหารควรใช้งบประมาณของสหกรณ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด คณะผู้บริหารควรรับผิดชอบในการทำงานตามนโยบายที่ให้ไว้ และคณะผู้บริหาร ควรทำงานอย่างโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ง่าย

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่า ได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อ การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่า ซึ่งข้อเสนอแนะเหล่านี้ทั้งผู้บริหารสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่า และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ควรนำมาใช้ในปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ให้อยู่ในระดับมากที่สุด เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อสมาชิกสหกรณ์การเกษตร และประชาชนอย่างแท้จริง

ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพจน์ เจริญขำ (2554 : 71) ได้ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะ เช่น ผู้บริหาร ควรต้องมีความรอบรู้ข้อกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอ
ยางตลาด ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ผู้วิจัยได้ข้อมูลเสนอแนะบาง
ประการอันอาจเป็นประโยชน์ต่อสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านการดำเนินงานตามหลักนิติธรรม

1.1.1 สหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ควรมีการก่อกำหนดผู้ผูกพันกับ
บุคคลภายนอกและรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่นภายในวงเงินกู้ยืมที่นายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบ
อย่างต่อเนื่อง

1.1.2 สหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ควรมีดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง
ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ยกเว้นสหกรณ์ที่ไม่มีธุรกิจรับฝากเงิน) อย่างต่อเนื่อง

1.2 ด้านการดำเนินงานตามหลักคุณธรรม

1.2.1 สหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ควรมีการกำหนดจรรยาบรรณของ
กรรมการสหกรณ์เป็นลายลักษณ์อักษรและถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

1.2.2 สหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ควรมีการประชุมสม่ำเสมอ

1.3 ด้านการดำเนินงานตามหลักความโปร่งใส

1.3.1 สหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ควรมีการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจ
หรือคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง

1.4 ด้านการดำเนินงานตามหลักการมีส่วนร่วม

1.4.1 สหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ควรจัดทำแผนการดำเนินงานประจำปี
ของสหกรณ์ เกิดจากการมีส่วนร่วมของฝ่ายจัดการสหกรณ์และคณะกรรมการดำเนินการอย่าง
ต่อเนื่อง

1.4.2 สหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ควรมีช่องทางให้สมาชิกมีส่วนร่วม
แสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอ

1.5 ด้านการดำเนินงานตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม

1.5.1 สหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ควรมีความสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม
สาธารณะ และส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์ เจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์
ต่อสังคม

1.5.2 สหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด ควรมีโครงการ/กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและมีการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก

1.6 ด้านการดำเนินงานตามหลักความคุ้มค่า

1.6.1 สหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด ควรมีการควบคุมการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.6.2 สหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด ควรมีระบบการควบคุมภายในที่ดี คือ ผลการประเมินของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ก่อนปีการประเมินธรรมาภิบาล

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ด้านการดำเนินงานตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการดำเนินงานตามหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุและปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

2.2 ควรมีการวิจัยในเชิงลึกเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร โดยเฉพาะประเด็นเรื่องการดำเนินงานตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม และการดำเนินงานตามหลักการมีส่วนร่วมในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์และพื้นที่อื่นๆ เพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกัน

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- การิม ยูซูฟี. (2548). ระบบเศรษฐกิจไทยและการสหกรณ์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
บุญมาร์ค.
- จตุพร ผ่องสุข. (2550). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
โคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด. การค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จำลอง เงินดี. (2551). ความคิดเห็นต่อสังคมสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชยากร เทศะบำรุง. (2552). ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุข
ในงานสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ดารณี เชนฮอลล์. (2550). เศรษฐศาสตร์สหกรณ์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- ดำรง ปั้นประณต และสะอาด แก้วเกษ. (ม.ป.ป). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสหกรณ์.
เอกสารบรรยาย.
- ถวิลวดี บุรีกุลและคณะ. (2548). การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชนกรณ์ บัวคำภา. (2553). การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของบุคลากรในองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นศึกษากรณีเทศบาลตำบลคู้งตะเภา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- นพพล สุรนักครินทร์. (2547). การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล
ตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นพมาศ ชีรเวทิน. (2550). ความคิดเห็นกับบริหารงานมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : สถาบัน
พัฒนาการบริหารธรรมนิติ.
- นิทัศน์ เจียมศรีพงษ์. (2554). ธรรมาภิบาลกับการบริหารงานสหกรณ์การเกษตรสหกรณ์ชาวนา
วชิรবারมี จำกัด อำเภอวชิรบาร์มี จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิจิตรธานี.

- นัฐพงษ์ ชูวรเชษฐ์. (2553). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดอุดรธานี. การค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2551). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2548). การศึกษาสภาพสังคม-เศรษฐกิจ และลักษณะความเป็นผู้นำ. กรุงเทพฯ : แผนกสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรนิษา เพิ่มพูน. (2551). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2548). รูปแบบของสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2548). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทนามมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น จำกัด.
- รัชนา สานติยานนท์. (2548). รูปแบบใหม่ของการบริหารจัดการที่ดีในมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันทนีย์ ภูมิภัทราคม , เล็ก ค่อสกุล และทับทิม วงศ์ประยูร. (2547). ระบบเศรษฐกิจไทยและการตลาด. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัย.
- ศิลปพร ศรีจั่นเพชร. (2553). หลักการพื้นฐานของธรรมาภิบาล. ปีที่ 33 ฉบับที่ 125. มกราคม – มีนาคม.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2547). ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สนอง วรอุไร. (2546). “ธรรมรัฐภาคราชการ”. พัฒนาชุมชน 37 (มิถุนายน) : 74 - 75.
- สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย. (2555). การสร้างรูปแบบใหม่ของการบริหารจัดการที่ดีในภาครัฐและเอกชน. กรุงเทพฯ : สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย. (เอกสารอัดสำเนา).
- สหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่า. (2557). รายงานผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่า ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557. กापัสินธุ์ : สหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่า. (เอกสารอัดสำเนา).
- สุดจิต นิमितกุล. (2543). กระทบมหาดไทยกับการบริหารกิจการที่ดีในการปกครองที่ดี (Good Governance). กรุงเทพฯ : บพิศการพิมพ์.

- สุพจน์ เจริญขำ. (2554). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
ปางมะค่า อำเภอลำดวนบุรี จังหวัดกำแพงเพชร. การค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสน
ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุเมธ แสงนิมน์นวล. (2552). การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- สุรินทร์ ทองคำ. (2549). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- สุรชิต พิสัยพันธ์. (2550). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหาร
ส่วนตำบลในเขตจังหวัดหนองคาย. การค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวกิจ ศรีปัดดา. (2545). รายงานการวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
สถาบันอุดมศึกษา : ศึกษากรณีเฉพาะสถาบันราชภัฏมหาสารคาม. มหาสารคาม :
สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- สุวรรณ ชูโชติ. (2547). วิธีวิจัยทางสหกรณ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). การสร้างระบบ
ธรรมาภิบาลในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ.
- สำนักบริหารเงินทุน กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2554). การสร้างธรรมาภิบาลในสหกรณ์.
กรุงเทพฯ : สำนักบริหารเงินทุน กรมส่งเสริมสหกรณ์. (เอกสารอัดสำเนา).
- อรรถยา นรินทร์. (2552). สภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย. การค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Frederic G, Reamer. (1989). **Administrative ethic in social welfare management.**
New York : American Journal of Sociology.
- L.I. Osmana. (1995). **Reading in Attitude Theory and Measurement.** Texas :
Business Publications Inc.
- Luther, Gulick and Lyndall, Urwick. (1939). **Public Administrative.** New York :
Harper & Row Company.

Paul, Best. (1998). **Measuring Interest, Values and Attitudes Personality Test.**

New York : Macmillan press.

Taro, Yamane. (1973). **Statistics : An Introductive Analysis.** 3rd ed. New York :

Harper and Row Publisher.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด
ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้น เพื่อประโยชน์ในการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2. คำตอบหรือข้อมูลต่างๆ ที่ท่านได้แสดงความคิดเห็นในครั้ง นี้ จะถูกนำไป
ประเมินผลในเชิงวิชาการ ผู้วิจัยจะเสนอผลการศึกษาเป็นส่วนรวมซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อตัว
ท่านหรือบุคคลอื่นแต่อย่างใด

3. ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้คำตอบอย่างตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริง และ
กรุณาตอบคำถามทุกข้อ

4. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมี
ส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบปลายปิด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา
ณ โอกาสนี้

นายรัฐพงศ์ ภูเด่นไสย์

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์
การเกษตรอำเภออย่างตลาด

คำชี้แจง คำถามนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับ ระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด อยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับระดับการดำเนินงานของท่าน ที่เกิดขึ้นจริงเพียงข้อละ 1 แห่งเท่านั้น โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการดำเนินงาน อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการดำเนินงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ ที่	การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด	ระดับการดำเนินงาน				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1. ด้านหลักนิติธรรม						
1	สหกรณ์กำหนดระเบียบครบถ้วนและไม่ขัดกับข้อบังคับ คำสั่ง ประกาศ และระเบียบของนายทะเบียนสหกรณ์ กฎหมายสหกรณ์ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง					
2	สหกรณ์ได้เผยแพร่ระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์ ให้สมาชิกได้รับรู้ถึงสิทธิหน้าที่เสรีภาพของตน					
3	สหกรณ์การเกษตรได้ก่อกำหนดผู้ผูกพันกับบุคคลภายนอก และรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่นภายในวงเงินกู้ยืม ที่นายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบ					
4	สหกรณ์ได้ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง (ยกเว้นสหกรณ์ที่ไม่มีธุรกิจรับฝากเงิน)					
5	สหกรณ์ไม่มีบุคคลที่ขาดคุณสมบัติตามข้อบังคับ เป็นกรรมการและผู้จัดการของสหกรณ์					

ข้อ ที่	การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาด	ระดับการดำเนินงาน				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
2. ด้านหลักคุณธรรม						
6	คณะกรรมการของสหกรณ์ต้องมาประชุมสม่ำเสมอ					
7	สหกรณ์มีการกำหนดจรรยาบรรณของกรรมการสหกรณ์ เป็นลายลักษณ์อักษร และ ถือปฏิบัติ					
8	สหกรณ์มีการกำหนดจรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่สหกรณ์ เป็นลายลักษณ์อักษร และถือปฏิบัติ					
9	สหกรณ์มีการยกย่อง ชมเชย เจ้าหน้าที่สหกรณ์ หรือผู้ที่ ได้รับมอบหมาย ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่สหกรณ์					
10	สหกรณ์มีการยกย่อง ชมเชย สมาชิกสหกรณ์					
3. ด้านหลักความโปร่งใส						
11	สหกรณ์มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ ฐานะการเงิน รายงานกิจการประจำปี ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ รายงานการประชุมใหญ่ ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย					
12	ฝ่ายจัดการนำเสนองบการเงินต่อที่ประชุมคณะกรรมการ ดำเนินการของสหกรณ์					
13	มีการจัดทำบัญชีตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด					
14	ผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ได้ปฏิบัติหน้าที่ตาม ภารกิจหรือคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์					
15	สหกรณ์มีระบบการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน ของฝ่ายจัดการ					
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม						
16	ในการจัดทำแผนการดำเนินงานประจำปีของสหกรณ์ เกิดจากการมีส่วนร่วมของฝ่ายจัดการสหกรณ์ และคณะกรรมการดำเนินการ					

ข้อ ที่	การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด	ระดับการดำเนินงาน				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
17	สหกรณ์มีช่องทางให้สมาชิกมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของสหกรณ์					
18	แผนกลยุทธ์ของสหกรณ์เกิดจากการมีส่วนร่วม					
19	สหกรณ์มีส่วนร่วมในการให้สนับสนุนกิจกรรมชุมชน					
20	สหกรณ์เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์ มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น					
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ						
21	ฝ่ายจัดการสหกรณ์ หรือผู้ได้รับมอบหมายทำหน้าที่ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ					
22	สหกรณ์มีโครงการ / กิจกรรม พัฒนาคุณภาพชีวิต ของสมาชิกและมีการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก					
23	สหกรณ์มีความสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและสาธารณะ และส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์ หรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม					
24	สหกรณ์มีการฝึกอบรม หรือส่งบุคลากรของสหกรณ์ ไปอบรม					
25	คณะกรรมการดำเนินการมีการกำหนดนโยบาย /แผนงาน และกำกับดูแลให้ฝ่ายจัดการปฏิบัติตามนโยบาย/แผนงาน					
6. ด้านหลักความคุ้มค่า						
26	สหกรณ์มีการกำหนดนโยบายในการประหยัดพลังงาน					
27	สหกรณ์มีการลดต้นทุนหรืออัตรากาสูญเสีย ในการดำเนินงาน					
28	สหกรณ์มีการควบคุมและลดอัตราค่าใช้จ่าย ในการดำเนินงานในแต่ละปี					

ข้อ ที่	การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ของสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามเฒ่า	ระดับการดำเนินงาน				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
29	สหกรณ์มีการควบคุมการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และให้เกิดประโยชน์สูงสุด					
30	สหกรณ์มีระบบการควบคุมภายในที่ดี (ถือผลการประเมิน ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ก่อนปีการประเมิน ธรรมาภิบาล)					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ตาม
ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

1. ด้านหลักนิติธรรม

.....

.....

.....

.....

2. ด้านหลักคุณธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

.....

.....

.....

.....

3. ด้านหลักความโปร่งใส

.....

.....

.....

.....

4. ด้านหลักความรับผิดชอบ

.....

.....

.....

.....

5. ด้านหลักการมีส่วนร่วม

.....

.....

.....

.....

6. ด้านหลักความคุ้มค่า

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น ของการดำเนินงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ตามความคิดเห็น
 ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

Item (ข้อ)	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation (ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ)	Cronbach's Alpha if Item Deleted (ค่าความเชื่อมั่น)
ข้อ 1	103.66	589.237	.525	.955
ข้อ 2	103.78	592.597	.509	.951
ข้อ 3	104.09	595.938	.515	.955
ข้อ 4	104.03	596.971	.593	.954
ข้อ 5	103.71	588.687	.537	.955
ข้อ 6	104.02	596.765	.540	.959
ข้อ 7	104.14	595.893	.563	.975
ข้อ 8	103.75	587.109	.551	.958
ข้อ 9	103.66	589.288	.586	.957
ข้อ 10	103.74	587.215	.577	.952
ข้อ 11	103.55	590.983	.892	.953
ข้อ 12	103.68	587.259	.878	.956
ข้อ 13	103.58	589.476	.881	.950
ข้อ 14	104.01	596.893	.866	.951
ข้อ 15	103.98	596.587	.851	.953
ข้อ 16	104.35	602.963	.832	.956
ข้อ 17	104.24	596.934	.846	.955
ข้อ 18	103.95	598.173	.826	.958
ข้อ 19	103.97	596.719	.744	.959

Item (ข้อ)	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation (ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ)	Cronbach's Alpha if Item Deleted (ค่าความเชื่อมั่น)
ข้อ 20	103.69	589.536	.756	.950
ข้อ 21	103.71	586.824	.792	.951
ข้อ 22	104.05	597.805	.701	.954
ข้อ 23	104.08	596.031	.715	.956
ข้อ 24	104.04	597.561	.728	.957
ข้อ 25	104.02	598.867	.779	.959
ข้อ 26	103.65	589.114	.768	.958
ข้อ 27	103.72	586.854	.780	.950
ข้อ 28	103.71	586.824	.802	.952
ข้อ 29	104.09	595.774	.812	.956
ข้อ 30	104.02	598.867	.749	.955
รวม			0.50 – 0.89	0.95

ภาคผนวก ค

ร.ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ภาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 2 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของการดำเนินงานตามหลัก
 ธรรมชาติของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด ตามความคิดเห็น
 ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

แบบสอบถาม	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ข้อ 1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 20	+1	+1	+1	1	1	ใช้ได้
ข้อ 20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 24	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

แบบสอบถาม	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ข้อ 25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 26	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 27	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 28	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 29	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 30	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
รวม	30	30	30	90	1	ใช้ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ รศรป. ว ๐๐๔๒/๒๕๕๙

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๘ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางลำดวน บำรุงศุกกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายรัฐพงศ์ ภูเด่นโสม รหัสประจำตัว ๕๖๘๒๖๐๐๑๐๖๐๖ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษาออกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาดตามความ
คิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านภาษา
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาค)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป. ว ๐๐๔๒/๒๕๕๙

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๘ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายสันชัย ภูบุญทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายรัฐพงศ์ ภูเตนไธย์ รหัสประจำตัว ๕๖๘๒๖๐๐๑๐๖๐๖ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลาดตามความ
คิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์
คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านภาษา
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาค)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕
โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป. ว ๐๐๔๒/๒๕๕๙

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๔๐๐๐

๒๘ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางลัดดาวัลย์ ศรีมันตะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายรัฐพงศ์ ภูเตนไสย์ รหัสประจำตัว ๕๖๘๒๖๐๑๐๖๐๖ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์การเกษตรอำเภออย่างตลัดตามความ
คิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านภาษา
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาค)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายรัฐพงศ์ ภูเด่นไสย
วัน เดือน ปี เกิด	3 ธันวาคม 2519
ภูมิลำเนา	23 หมู่ที่ 14 ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่ทำงาน	สหกรณ์การเกษตรอำเภอยางตลาด จำกัด ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
ตำแหน่งหน้าที่	เจ้าหน้าที่การเงิน
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	ปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) สาขาวิชาการจัดการทั่วไป สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2560	ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY